

gökmavi

2020 Eylül, Sayı: 8, Fiyatı: 10 TL

s a n a t - e d e b i y a t - y a a ş a m

50 Yıl Sonrasını Düşünmek

O Kariyer Hedefi Sizin mi Çocuğunuzun mu? / Şu İnsanoğlu Ne Rahat / Yakıcı Serinlik / Kitaplarımı Kim Yaktı? / Gökyüzü / Şeyh Şamil (Son Perde) / İki Seferberlik Öyküsü / İnsan Makineler / Işık Gece / Çınar / Fikrimce / Yazı Atölyesi / K / Söz / Lacivert Tasa / Yalnız Değilim / Ekru Kıvrığı / An ve An / Payda / Hummalı Bir Şiir / Zeytinyağı / En Yaygın 5 Beslenme Hatası / Kendin İçin Hareket Et! / Faselis'te Hay Bin Yazân'la Yürümek

Ayşegül Temizer

Baktık ki çok uzun olacak, biz de kitapların ilk paragraflarının başlangıç cümlelerini aldık. Bir de şuraya not düşüyoruz, "Siz de en sevdiğiniz kitabın giriş cümlesini bizimle paylaşın" diye...

Bu şekilde sizinle bağ kurmak istiyoruz. Böylece bu sayfayı hep birlikte oluştururuz. İlerleyen zamanlarda sayfa kendi dinamiğini oluşturur ve en sevdiğiniz kitaptan parçalar göndermenizi isteriz. Bu sayfa sizlerin tasarımları, çizimleri ve paylaşımlarından oluşan "OKU! " sayfası olacak. Hem en kıymetli de oku!, diyerek başlamıyor mu?

Bu sayfada, sizden de izler olması için, instagramda **#ilkcümleyioku** etiketiyle paylaşın.

Ya da isterseniz aysegul@gokmavidergi.com e-posta adresine göndererek bize ulaşabilirsiniz.

gokmavi dergi ekibi, sizlerin çalışmalarını merak ve heyecanla bekliyor.

"Olay, XX. yüzyılın ikinci yarısında, bir gece, Turgut'un evinde başlamıştı. O zamanlar daha Olric yoktu, daha o zamanlar Turgut'un kafası bu kadar karışık değildi."

OĞUZ ATAY/
TUTUNAMAYANLAR

"Kamlañçu ülkesine bahar gelip de kuşlar ötüsmeye başlayınca, ağaçlarda ve yerlerde çiçekler açınca yüzbaşı Burkay yine o büyük çam ağacının yanına geldi."

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ /
RUH ADAM

"Mutlu aileler birbirlerine benzerler. Her mutsuz aileninse kendine özgü bir mutsuzluğu vardır."

TOLSTOY/
ANNA KARANİNA

"O güzel insanlar o güzel atlara binip gittiler."

YAŞAR KEMAL /
DEMİRCİLER ÇARŞISI CİNAYETİ

"Zamanların en iyisiydi, zamanların en kötüsüydü, hem akıl çağıydı, hem aptallık, hem inanç devriydi, hem de kuşku, aydınlık mevsimiydi, karanlık mevsimiydi, hem umut baharı, hem de umutsuzluk kışıydı, hem her şeyimiz vardı, hem hiçbir şeyimiz yoktu, hepimiz ya doğruca cennete gidecektik ya da tam öteki yana - sözüün kısası, şimdiki öylesine yakın bir dönemdi ki, kimi yaygaracı otoriteler bu dönemin, iyi ya da kötü fark etmez, sadece 'daha' sözcüğü kullanılarak diğerleriyle karşılaştırılabileceğini iddia ederdi."

CHARLES DICKENS /
İKİ ŞEHRİN
HİKAYESİ

Bayrak Yay. Mat. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına
İmtiyaz Sahibi: Aykut Edibâli

2020 Eylül, Sayı: 8

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Edibâli

Yayın Kurulu:

Filiz Edibâli, Ertuğrul Şakar, İdris Taşpınar,
Hayrettin Durmuş, Selami Yıldırım,
Hakkı Şener, Lütfi Kılıç, Turgut Yıldızan,
Yahya Demeli, Mürşit Atlıakın

Fiyatı: 10 TL

Abone bedelini yatırıp, isminizi, TC kimlik numaranızı, adres ve telefon bilgilerinizi whatsapp hattına ya da e-posta adresimize iletiniz.

Gelen yazılar yayınlanırsa da yayınlanmasa da geri verilmez. Yazıların sorumluluğu yazara aittir. Yazılara, çizimlere telif ücreti ödenmez. Yayın kurulu yazılarda değişiklik yapabilir. Yayınlanan yazılar Gökmavi Dergisi'nin izni olmadan başka bir yerde yayınlanamaz. Yayın politikasına uygunluk aranır.

Baskı: Akademi Matbaa - Topkapı - 26.08.2020
Ayda Bir Yayınlanır. Yerel-Sürelî Yayın.

www.gokmavidergi.com

[/gokmavidergi](https://www.facebook.com/gokmavidergi)

mektup@gokmavidergi.com

0 533 817 92 50

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Hesap Sahibi:

Bayrak Yayımcılık Matbaacılık Sanayi ve
Ticaret Limited Şirketi

Türkiye İş Bankası / Çağaloğlu Şubesi:
TR11 0006 4000 0011 0950 7218 37

Posta Çeki Hesap No: 5208657

50 yıl sonrasını düşünmek

| Ahmet Musa Alp

Zaman... Allah'ın üstüne yemin ettiği... Yarın hep uzak gelir insana, ölüm de, hesap da. Halbuki dün ve yarın hiç de farklı değil. Dün nasıl geçip gittiyse yarın da o hızla yaklaşıyor. Aynada yüzüne ilk baktığı çocukluğunu hangimiz hatırlamaz ki. Ama şimdi çocukları, belki de torunları okula gönderme vakti.

Mevsimlerden sonbahar geldi. Dün çocuk olanların bugün kendi çocuklarını okula gönderme vakti yani. Uzakta ya da yüz yüze; sınavlı, şablonlu okullara dönme, diploma uğruna ezberleme ve o diplomalar sayesinde mesaili, mümkünse dolgun maaşlı iş hayali kurdurma vakti. Mezun olana kadar böyle... Mezun genç işi yakaladıysa, onun için ise terfi peşinde koşma vaktidir. E tabi bir de emeklilik hayali var ilerleyen yaşlarda; 40'larda, 50'lerde... Bir de ev aldı mı insan, tamam... Sonra hopp mezara...

Ne kalır ki bizden geriye. Sahi bir şey bırakmalı mı ardımızda? Daha önce kimler gelmiş geçmiş, ardında kim ne bırakmış ki?

İnsan ve zaman / İnsan kendiliğinden oluşuvermedi bu dünyada. Başboş da bırakılıvermiş değil. Ömür; bizim yoktan var edilip, sadece sınanmak için gönderildiğimiz bu geçici dünyada "canlı" kaldığımız süre. Zaman; başlangıcı ve sonu olan, "Ol" ve "Yok ol" emirleri arasındaki mesafe, göz açıp kapayıncaya kadar geçecek olan. Peki neden ölmeyecek gibi zevk düşkünlüğünü seçer insan. Yanında götürmeyeceklerini, bu dünyada bile bitiremeyeceklerini karınca gibi biriktirir de biriktirir. Maddeye tapar, zevke tapar... Ölümü öz annesinde, babasında ve kimi zaman evladında, en sevdiklerinde gördüğü halde nasıl olur da düşünmez.

İnsanların çoğu / İnsanların çoğu sürüyü terk etmeyecek. Onlar, önünde gördüğü kalabalıkla aynı kalacak, aynı olmak için çırpınacak. "Biz atalarımızın inandıkları üzerineyiz" diyecekler. "Ya ataları da yanılıyorsa." Gerçeği gözünün gördüğünden, kulaklarının işittiğinden, aklının erdiğinden ibaret sanan insan için dünyanın sınırı

rı evinin bahçe duvarında biter elbet. Herkesin yaptığını yapmak, herkesin inandığına inanmak işin kolayıdır. Sabah kalk, sana birilerinin hayal ettirdiği, aklına kazıdığı o kıymetli kariyerinin, malının, mülkünün, zevk düşkünlüğünün peşinde koş... Ya da uyan, düşün, sor. Ve yola çık. Bir insana ulaş. En sevdiğin insana. Seni dinleyecek insana.

Ardımızda ne kalır? / "Bizden önce yaşayanlar arkalarında ne bırakmış?" diye sormuştuk. Pek çok insan arkasında bir şeyler bırakmayı denemiş. Binalar dikmişler, kendi heykellerini yaptırmışlar. Kimileri iyice azı-tıp mumyalatmış bedenini. Sanmışlar ki o et çürümez de taşlaşırsa ölümsüz olurlar. Beyhude... Baki olan ancak Allah'tır. İnsan ardında emanet aldığı davayı bırakır, bir de onu anlayacak, anlatacak, hayırlı nesil ve öğrenciler. Geri kalan hiçbir şey fayda etmeyecek insana. Hesap gününde; ellerimizde ve yüzlerimizde mücadelenin izi olmalı. Gerisi boş...

İnsanın dirilişi / İnsan fitratına aykırı her sistemin, her batıl inanışın yıkıldığı gibi bugün toplumumuzun, toplumların içerisinde debelendiği düzen de yıkılacaktır. Durumun vahametini görmek için çok uzaklara değil. Şehirlerimizin ta kalbinde bulunan 'eğlence' yerlerini ibretle şöyle bir gezmek yeterlidir. Ne hale gelmiş toplum, göreceksiniz. Belki de müşahede edeceğimiz en hazin tablo; milli, manevi değerlere sahip çıkmak isteyen ailelerin akli bulandırılan evlatlarının uyuşturucu, alkol, zevk, sefa, lüks ve israf ve en kötüsü tembellik, boşvermişlik ve korkaklık çukurlarında debeleniyor olmasıdır. Hayatı haz peşinde koşmaktan ibaret hale getirilen bu gençler için, kendi canlarından dahi aziz bilecekleri

bir davaya, inanca yeniden bağlanmak tek kurtuluş yoludur.

Ulaşacağımız kişilere; "kim olduğuna hatırla, sen bu dünyaya bir amaçla gönderildin, her anın hesabını vereceksin." diye haykırmamız gerekmekte. Hayatı bu dünyadan haz almak için hedonist yaşam ile heba eden kişi de maddeyi elde etmeyi tek gaye bilen, maddenin ötesindeki ruhu idrak edemeyen, maddeye tapar hale getirilen modern insan da aynı ziyandadır. Bu kayıp insanları diriltmek için onlara sahip oldukları ya da olabilecekleri her şeyden daha kıymetli bir emanet vermemiz gerekiyor. Davayı...

Dava ile gerçekten tanışan insan yeniden doğacak ve yüklerinden, korkularından, esaret zincirlerinden kurtulacaktır. Hayata dair gerçek bir amacı olan yepyeni bir insan dirilecektir.

Bin ocak / Anadolu'nun her yerinde, kendi bulunduğu muhitte, şehrinde bir ocak, bir yaşayan kültür merkezi haline gelecek bin genç yetiştirme vaktidir. Elli yıl sonra ne etten kemikten cesetlerimiz aynı kalacak, ne de takatimiz. O, eli kitaplı bin genç; dün Malazgirt'ten Anadolu'ya gelen bin atlı gibi, yarın dünyayı aydınlatacaktır. Haydi gelin... Beraberce elli yıl sonrasına yürüyelim. Ardımızda şerefli, kim olduğunu bilen, şükreden, mücadele eden, hakkı söyleyen ve sebat eden, hesap verecek şekilde yaşayan, bildiklerini anlatan, nesiller yetiştiren bir nesli ve ölümsüz davayı bırakalım.

Bize ulaşın... Gençlerimizle tanışalım, ekibimize davet edelim.

gökmavi
www.gokmavidergi.com
@ /gokmavidergi
mektup@gokmavidergi.com
0 533 817 92 50

"O Kariyer Hedefi" Sizin mi Çocuğunuzun mu?

DENEME | İbrahim Tunç

Öğrenci ve talebe kelimesi günümüzde aynı anlamda kullanılsa da aynı şeyleri ifade etmemektedir. Öğrenci; öğrenmek amacıyla herhangi bir eğitim kurumuna giden kimse demektir. Lakin talebe; talip eden kişilerin çoğulu olmakla beraber, çoğul hali tekil gibi kullanılmaktadır.

Talip olan kimse herhangi birinin motive etmesine, zorlamasına ihtiyaç duymadan öğrenmek isteyen kişidir. Günümüzde ise okul ve eğitim kısmı biraz farklı işlemektedir. Veliler olarak çocuklarımızı iyi bir öğrenci yapmaya çalışıyoruz. Ama talip olan kimse haline getiremiyoruz. Çocuklar ise zorla öğrenmek zorunda olan kişiler olarak karşımıza çıkıyor. Öncelikle öğrenmenin ve bilginin önemini anlatmalı, onlara.

Çocuklarımıza doğru anlatabilmek için öğrenmenin bir zorunluluk değil hayat için ihtiyaç olduğunu önce bizim içselleştirmemiz gerekiyor. Sonra onların ne istediğini anlamamız da gerekiyor. Onlara nasıl istemeleri gerektiğini de anlatmamız gerekmez mi? Bunu anne babalar olarak başaramadıktan sonra onlara zorla iyi bir öğrenci olmalarını telkin etmek ne kadar makul olabilir ki? Eğitimin aileden gelmesi gerektiğini savunuyorum. Çocuklarımızı en iyi okullara göndermek, en iyi öğretmenlerden özel ders aldirmek acaba kendi eksikimizi gidermek için yaptığımız bir telafi midir?

Okul ve meslek sahibi olmak

Okul sadece meslek sahibi olmak için gidilen bir kurum değildir. Okulu hayatımızdaki yerini yanlış gördü-

ğümüz sürece; ne çocuklarımızın iyi eğitim almasını sağlayabiliriz, ne de hayalini kurduğumuz öğrencilere sahip oluruz. Okul aynı zamanda çocuğun sosyalleşme alanıdır. İnsan ilişkilerini öğrendiği, toplumda yer edinmek için ne yapması gerektiğini, etkileşim içerisinde olmayı, ailesinden farklı insanlarla iletişim kurmayı, gerektiğinde zorluklarla baş etmeyi öğrendikleri yerdir. Bu temel sosyal eğitimin üzerinde öğrenim inşa edilecektir. Meslek sahibi olmak, eğitim ve öğrenimin sonrasında geliyor.

İstemediğimiz işlerde çalışıyoruz

Ülkemizde istediği meslek kolunda çalışan ve ya yaptığı işten mutlu olmayan milyonlarca insanla birlikte yaşıyoruz. Bunun sebebi; ne istediğimizi tam olarak belirleyemeyeceğimiz yaşta, zorla "iyi öğrenci" olmaya mecbur bırakılmamız olabilir mi? Sorun; tam olarak ne istediğimize karar vermeden kendimizi içerisinde bulduğumu okul, sınav, sırlama, mezuniyet koşuşturmasının bizi savurduğu yerde, gerçekte ne olduğunu bilmediğimiz bir mesleğin sahibi olarak hayata atılmış olmamız olamaz mı? Herhangi bir sorumlu aramak, suçlu bulmak değil niyetim. Bu sorundan bir an önce milletimizin kurtulmasıdır hepimizin isteği.

Herkesin yaptığı

Herkes başarılı bir yönetici, çok iyi bir avukat veya ünlü bir profesör olamaz, olmak zorunda da değil. Bu hayat sadece para kazanmaya bağlı değildir. İnsanın mutlu olması için yaptığı işi iyi yapması yeterlidir. Bu ülkenin her tür yetenekte insana ihtiyacı vardır. Sanatçılar, teknik yetenekleri olan, kalifiye işçiler, planlamacılar, denetleyiciler ve aklınıza gelebilecek bir çok dalda, "işini severek, iyi yapan" insanlara ihtiyacımız var.

Potansiyeli ve arzusu olmadığı halde, başarılı bir yönetici olma şartlanmasıyla büyütülen ama olamayan bir çocuk hayata her daim eksik kalacaktır. Sanatçı olmak istediği halde ailesinin ve toplumun zorlamasıyla ya da daha iyi bir kariyere sahip olmak için bir doktor olan bir doktordan nasıl yeni tedaviler bulmasını bekleriz. Buna yüzlerce örnek verebiliriz. Bu örnekleri düşündüğümüzde; okula başlayacak çocuklarımızın hayatta bir kendi arzularacakları, gerektiğinde uğruna fedakarlık yapacakları hedeflerinin olmasını sağlamamız gerektiğini görürüz.

Bize düşen çocuğumuzun kendi hedefine ulaşması için öğrenim hayatında ona destek olmaktır. Çocuklarımız bizim her şeyimiz ama onların kendi hedefleri ve yapmak istedikleri şeyler olduğunu unutmayalım. Bu hedeflerine ışık turalım, onlara yol gösterici olalım. Biz büyüğümün söz ile bitireyim; "Çocuğum istiyorsa garson olsun ama mutlu bir garson olsun yeter. Başarıyla mutlu luk gelmiyor, mutlulukla başarı geliyor."

Şu İnsanoğlu Ne Rahat

DENEME | Hayrettin Durmuş

Dağlarda inler, sızlar ağaç kovuğunda, sabahı zor eder kovanda, düşer yollara. Her çiçeğin hatırını sorar, usulca üzerlerine konar, incitmez onları, önce sahibinin selamını sunar sonra sabırla toplar usareleri ve incecik kanatlarıyla yuvaya döner. Ne çok yol kat etmiştir sevdası uğruna. Hafiftir, çünkü ağır bir yük taşımaktadır canı pahasına. Korur içindeki emaneti. Onu yolundan alıkoymak isteyenlere hazırdır iğnesi. Kendi hayatı için tehlike hissetmezse asla sokmaz başkasını. Dilini bilir, zahmetine katlanırsan sunar sana balını. Kovanının içine kadar girersin. Kilometrelerce öteden alır has çiçeğin kokusunu. Bizim görmediğimizi görür. Sırrı ördüğü harika peteklerde gizlidir. Emre amade bal yapar arı. Peygamber değildir ama vahiy gönderilmiştir ona. İnsan imrenecekse arıya imrenmeli.

Koyun yediği otun karşılığında süt verir. Şu hikmete bak ki “fışkı ile kan” arasından süzülür o bembeyaz sıvı. Ne fışkının tadı vardır, ne kanın rengi. Yepyeni bir renge, bambaşka bir tada bürünmüştür ondan çıkan sıvı. Sütünü sağalım, yününü kirkalım diye uysaldır garibim. İnsanı bıçak altından kurtarmıştır bu sabrıyla. Kessen de, yüzsen de sesinin çıkmayıışı ondandır.

Karıncanın verdiği ders bambaşka. Öylesine güzel geçinirler ki, milyonlarcası bir gönül olur sanki. Aralarındaki birlik kıskandırır herkesi. Birbirlerine olan sevgileri, hele işlerini asla kaytarmadan yapmaktaki kararlılık ve gayretleri göz kamaştırır. Karışıklık, kargaşa yoktur onların lügatlerinde. Boyu küçük ama hünerleri büyüktür. En ağır yükün altına girmekten çekinmezler. Cesaretlerine de diyebilecek yoktur hani. Sultan Süleyman'ın karşısında konuşmuşluğu vardır. Uyarır kardeşlerini, farkına varmadan Süleyman'ın ordusu ezmesin diye onları...

Ey insan! Sen neden yürüdüğün yolu tekmeler, meyve veren dalı keser, gülü koparır, eser gürler, kırıp dökersin, yakıp yıkarsın, karnını doyurduğun sofraya bıçak çeker, karındaşını boğazlarsın? Arı, bir emre boyun eğdiği için kanatlanır da, sen onca emri hiçe saydığın için kalkamazsın yerinden. Oysa en çok sana gönderilmişken kitap ve hizmetindeyken arı, koyun, at... Şu insanoğlu ne rahat.

Yakıcı Serinlik

ANI | Kübra Dönmez

İçim alev alevdi. Normalde; yaz aylarının en tatlı, en serinletici, en ucuz ve en vazgeçilmez şeyi beni serinletmeliydi. Ama aksine cayır cayır yanıyordum ...

Gün, hafiften bizi terk etmeye hazırlanırken, ben okumaya yeni başladığım romanda bahsi geçen karmaşık hadiseleri birbiriyle ilişkilendirmeye çalıştığım anlardaydım. Güneş batmakta ve bana ömür sermayesinin dirhem dirhem azaldığını hatırlatmaktaydı. Fakat ben, bir yorucu günü daha bitirmekle müsterih olduğum garip bir kısır döngünün içindeydim. Pamuk tarlaları bembeyaz uzanıp gidiyor; zeytin ve fıstık ağaçları ile üzüm bağları bizi bir bir selamlayıp aynı anda da “güle güle” diyordu. Teybinde, anlamadığım bir dilde şarkıların çaldığı aracın tangır tungur geçtiği yolda, sadece bilmek zorunda kalanların bildiği köylerin tabelalarını görüp, iflah olmaz bir meslek aşkıyla, isimlerinin nereden geldiğini tahmin etmeye çalışıyordum.

Araçta, hâlen, dilinden anlamadığım şarkılar; süratle geçtiğimiz yolların kenarlarındaysa sarılar yeşile çalışıyordu. İçimi, bu bedavadan elde edilmiş, bundan dolayı kıymetini çok az kişinin anlayabildiği doğa manzarasının, yerini bir saat sonra griye, yalnızca griye bırakacak olduğunu bilmenin verdiği bir huzursuzluk hissi kaplamıştı.

Yol ayrımında durduk. Bir yolcu alacağız sanırım, diye düşünerek pencereden dışarı doğru meyleden bir bakış attım. Bir tatlıcı, tezgâhını açmış, oğluyla beraber tatlı satıyordu. Oğlanın, “güzel anılar gibi hüzünlü; hüzünlü şarkılar gibi güzel” bir duruşu vardı. Şoförümüz, yine o anlamadığım lisanda konuşarak satıcıdan -sanırım- tatlı istemiş olacak ki, tatlıcının oğlu, çevik bir hareketle poşeti açtı ve ardından da içine tatlıları bir bir doldurmaya başladı. Kalbine müstesna bir sevincin doğduğu belliydi. Ki camdan görebildiğim kadarıyla, candan gülümsüyordu. Seyyar tezgâha göz ucuyla şöyle bir baktım: Tatlılar dolusu bir tepsi vardı. Belli ki uzun bir beklemişliğin ardından gelen ilk müşterileriydi şoför. Çocuğun, yüzünden okunan sevinç tam da bu yüzdendi. İşte, hüzünden sevince doğru evrilen o çaresiz mutlulukta yıllar öncesine dayanan bir anıma sapanıp kaldım.

Orta 2’yi bitirip orta 3’e geçmiştim. Lise giriş sınavına girecektim. Başarılı bir öğrenciydim, kendi çapımda! Fakat sınava dair en ufak bir hazırlığım yoktu; hazırlanmaya imkânım da ... Sınav bilinci farkındalığının zerresi bulunmuyordu. Öyle ki, etraftan duyduğumuz “ücretsiz deneme sınavı” haberlerine ve elimize tutuşturulan deneme sınavı broşürlerine “değişiklik olsun” maksatlı bakıyordum. Yine böyle ücretsiz bir denemeye katılmak için bizimkilerden izin istedim. Babam, o sıralar çalışmıyordu. O da benim öğrenciliğime benzer bir havailikteydi: Sorumsuzlukta ustaca bir becerisi vardı. Tuttu elimden, şehrin sarı sıcağında düştük yollara. Memleketin güneşi de güneşti hani. Terimiz, sırtımızdan kendine bir yol bulup ilerlerken biz de kıvrıla kıvrıla dershanenin kapısına vardık. Babam, yakınlardaki bir arkadaşına uğrayacağını, sınavım bitince beni de beklediğini söyleyip ayrıldı yanımdan. Sınav saatini beklemeye başladım.

Deneme sınavından çıkınca babamın yanına vardım. Babam arkadaşına beni tanıttı: “Bu da bizim kız.” Gözlüklerinin üstünden bakıp, “Maşallah hanım kızıma!” dedi, amca. Yaşı bir hayli ilerlemiş, nur yüzlü, kalender bir kimseydi. Terzilik mesleğini hakkıyla, edebiyetle icra ettiği, biz oradayken, onarılmak üzere elbisesini getiren hanıma başını kaldırıp bakmadan konuşmasından belliydi. Birkaç kelamın ardından babam ve arkadaşı vedalaştılar. Babam ve ben, gerisin geri evimize dönmek üzere yola koyulduk.

Aslına bakarsanız babamla öyle çok fazla paylaşımımız olmazdı. Korku ögesi idi babam benim için; sesindeki azametini karşısında titrerdi içim. Ona, aşktan ziyade, merhamet duyuyordum. Yüreğinin bir yerlerine sığınmış olan çocuğa sarılıp gözyaşlarını silmek istiyordum. İştten gelince ter ter olmuş alnından tiksinden öpüp havluyla yelleyerek serinletmeye çabalardım onu. Terle karışık tatlı yağı kokardı babam. Hâlâ “emek” kelimesi geçse bir yerlerde, o kokar burnuma. Babamın elini tutunca o merhametim yeniden kabarmıştı işte. İçindeki yetim çocuğun elinden tutmuştum ben. Onunla eğleniyorduk, yolları onunla arşınıyorduk.

Güz mevsiminde dahi hâkimiyetini sürdüren yaz havasının al-

tında seke seke ilerlerken, ara sıra uğradığımız dondurma dükkânını görünce, nadiren cesaret edebildiğim nazlanmayla “Babaa, dondurma alalım mı?” diye sordum. Sormamış olmayı ne çok isterdim. Şimdi bile yutkunmama sebep olan o anıyı kendime yaşatmamış olmayı ne çok isterdim ... Babam bir bana baktı, bir de dondurmacıya ... Sanki hummalı gibi güçsüzce elimi bıraktı, pantolonun yanlarını şöyle bir yokladı ve sadece 75 kuruş çıktı cebinden. Bu, son parasıydı babamın ve kızı en gereksiz şeyi istemişti o an. Oysa yalnızca babasıyla birlikte güzel vakit geçirip bu beraberliği huzurla yaladığı dondurmasıyla taçlandırmaktı tek dileği(m). Babam ensesini ovalayıp avucundaki 75 kuruşa baktı ve elini, battı balık yan gider der gibi salladı. Bu manzara karşısında iştahım kaçmış, yüreğimi pişmanlıklar kaplamıştı. Ağlamaklı bir halde, “Boş ver be baba, canım çok da istemiyor zaten, ben öylesine demiştim.” dedim, inancını umarak. Fakat o, yolunu çevirip de evimize götür(e)medi beni. Dondurmacıya doğru giderken ben adeta bir enkaza dönmüş, sürüklenircesine babamın peşinden ilerliyordum. “Selâmünaleyküm”, “Ve aleyküm selâm” seremonisinden sonra, sipariş ettiğimiz dondurmam külahında hazır. Babam, bozuk paraları metal tezgâhın üstüne gürültüyle bıraktı. Dondurmacı abinin, “Ye bakalım hanım kız, beğenecek misin?” diyerek uzattığı külahı, gücünü yitirmiş ellerimle kavramaya çalışırken, içim alev alevdi. Normalde; yaz aylarının en tatlı, en serinletici, en ucuz ve en vazgeçilmez şeyi beni serinletmeliydi. Ama aksine cayır cayır yanıyordum. Babamsa buruk bir saadet içerisindeydi. Kızını sevindirdiğini düşündüğü için mutlu; ama cebindeki son parasını da birkaç dakikalık serinliğe peşkeş çektiği için buruk ...

Şoförün, tatlısını aldıktan sonra hırıltılı bir “h” ile “Huda razımu!” demesiyle yakıcı hatıramdan uyandım. Yollar üzere gidiyorduk ki az önce bahsettiğim griye, yalnızca griye ulaşmıştı araç. Teypten, dilini bilmediğim, ama konusunun “hasret” olduğuna adım kadar emin olduğum şarkılar çalınmaya devam ediyordu. Menzileme varmışım. Şoföre “Bir kişi alır mısınız, Y...’ den bindim.” diyerek uzattım parayı. Keşke “içli bir kişi” deseysen, belki indirip yapardı! Neyse, sonuçta o da ekme parası derdinde.

Araçtan inip, araçlara tangır tungur sesler çıkartmayacak medeni yollarda yürüdüm. Hiçbir heyecanı olmazdı bu yolların. Şoför, asla bir çukura denk gelmekten korkarak kendini kasmazdı mesela. Ya da yol kenarlarındaki tarlalarda sarılar yeşile çalmazdı. İşte bu medeni fakat ruhsuz yollardan geçerek, aynı zamanda yağmur yelini de yiyip yuvama doğru ilerledim.

İçimde hâlâ on yıl öncesinin o serinliği, o yakıcılığı...

Kitaplarımı Kim Yaktı?

DENEME | Hakkı Öğüt

Resimleme: Kübra Karataş

Medeniyetlerin ürettiği değerler tüm insanlığın ortak malı haline gelir. Bugün ilerlemenin öncüsü olarak kabul edilen Avrupalılar ne yazık ki geçmişte kütüphaneleri, kitapları yakmış, ateşe vermiş ya da denize dökerek imha etmiş, bilim insanlarını katletmişti. Avrupa'nın bu karanlık yıllarında İslam dünyası ise bilimde ve teknolojiye insanlığı bir kandil gibi aydınlatıyordu. Pek çok düşünür Batı Rönesans'ının doğuşunun; Müslüman bilim insanlarının yazdığı eserlerin aydınlığı ile gerçekleştiğini ortaya koymaktadır.

Şimdi insanlık tarihi ve medeniyeti için kara bir leke olan ve bilim ve teknolojinin gelişmesini asırlarca geciktiren insanlık medeniyetinin ortak değeri olan, âlimlerin öldürülmesi, kitapların, kütüphanelerin yakılması ve imhasından birkaç örnek verelim.

Rönesans'ın ilk düşünürlerinden Etienne DOLET kurduğu matbaada kilise karşıtı kitaplar bastığı, Pla-

ton'un diyaloglarında yer almadığı halde ruhun ölümsüzlüğüne dair görüşlerini metnin çevirisine ilave ettiği için 3 Ağustos 1546 tarihinde kendi kitaplarının ateşle yakılarak öldürülmüştür.

Kütüphane sahibi olmanın bir ayrıcalık olduğu, adeta bir kitap cenneti olan Endülüs 1492 yılında İspanyol istilasına uğradığında Katolikler, kar-

dınların öncülüğünde halkın elindeki bir milyona yakın kitabı toplatarak Biberrambla meydanında ateşe vermişlerdir.

Dördüncü haçlı seferleri sırasında 1204 yılının Nisan ayında İstanbul'u yağmalayan haçlılar bir yandan insanları katlederken bir yandan da el yazması kitapları imha ettiler. Britanyalı tarihçi Steven RUNCİMAN "Haçlı Seferleri Tarihi" adlı eserinde bu olayı Haçlı Seferlerinden daha büyük bir cinayet olarak zikreder.

Başka bir kitap katliamı 1559 yılında yasaklı kitaplar listesini yayınlayan Kilise, Kepler ve Galilei'nin kitaplarının yanı sıra kilise inancını sorgulayanları hesaba çeker, ihtiyatlı yazarlar Protestan ülkelerine giderken ihtiyatlı olmayan âlimler ve düşünürler engizisyon mahkemesinde yargılanarak eserleriyle birlikte yakılırlar.

Bir başka kitap katliamı yakın tarihimizde Irak'ın başkenti Bağdat'a giren işgal kuvvetleri arşivleri, kütüphaneleri yakıp müzeleri talan ettiler. Bir milyonun üzerinde kitap yakıldı. Yine kitap katilleri dünyanın her yerinde kendilerini göstermişlerdir. Naziler, Berlin Üniversitesi önünde milyonlarca kitabı tören düzenleyerek kül etmişlerdir.

İnsanın havsalası almıyor ama gerçek ortada. Kitap yakmak için tören düzenlemek... Başka bir kitap cinayeti Çin'de sergilenmiş. Çin imparatoru Zheng kendini eleştiren yazarların kitaplarının (tıp ve tarım kitapları dışında) hepsini imha ettirmiştir. Romalılar İskenderiye kütüphanesini yerle bir ederken, İspanyollar Endülüs'te kitapları meydanlara yığarak yakmışlar, Fransızlar devrim anında milyonlarca kitabı yakıp yok etmişlerdir.

Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar Ve İzahı adlı eserde konuyla ilgili şu notlar düşülmüş.

"Orta Çağlardaki muharebelerde büyük şehirler tamamen tahrip edilerek, bütün eşya gasp veya imha olunur, ahali kılıçtan geçirilirdi. Bu

8
Sayı 8
Eylül 2020

tahripten güzel sanat eserleri kitaplarda kurtulamazdı. Âlimlerde bila aman öldürülürdü. Hülagu orduları binlerce cilt kitabı yakarak Dicle nehrine attırmış, nehir günlerce simsiyah akmıştır.”

Eserde Türklerin böyle barbarca bir hareketlerinin görülmediğine işaret edilerek şu ifadelere yer verilmiş. “Türkler ve bilhassa Türkiye Türkleri şehir tahribinden daima çekinmişler, fethettikleri yerlerin âlim ve sanatkârlarını ordu ile beraber getirerek sanat ve ilimlerin ülkeye yayılmasını temin etmişlerdir. Hatta diğer İslam diyarlarında iltifat görmeyen birçok âlim ve şairin Türkiye ye akın ederek iltifat gördüklerini, en büyük mevkileri işgal ettiklerini tarih yazar.”¹

Tarih bize bu bilgileri aktarırken bu kitap katilleri bugün o yakıp kül ettikleri kitaplardan arta kalan kitaplar sayesinde zirveye ulaştıklarının farkındalar mı acaba? Bu cinayetlerinden pişmanlık duyuyorlar mı dersiniz? Yaktığımız kitapları yakmamış olsaydık bugün bilim ve teknolojiye daha ileri bir sevide olabilirdik diye pişmanlık duyuyorlar mı acaba?

Şu bilim ve teknoloji çağında, madde medeniyetinin zirveye ulaştığı günümüzde bile daha dün Orta Doğu ve Balkanlarda insanlarla birlikte kitaplarda katledilmedi mi? Kitap katillerine İbn-i Hazm'ın şu dizelelerini hatırlatmak gerek:

“Yakabilirsiniz onca kâğıtları sizler,

Ama yakılamaz kâğıdın taşıdığı düşünceler,

Hele beynimdekilere hiçbir el asla değemez”

Evet, bir insan olarak, insanlık adına kitap canilerine şu soruyu sorma hakkım yok mu; “Benim kitaplarımı kim yaktı?” Bugün, bunu dava edebileceğim dünyada bir merci, mahkeme var mı ki?

1- Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı, ONAY, Ahmet Talat, Akçağ, yay, 4. Baskı, say: 309

Gökyüzü

Haki Çizer

*Gündüzlerime kattım gecelerimi bu yolda
Gökyüzünü seyrettim gökyüzünün altında*

*Uzayıp gitse serviler bulutların arasından
Götürse o yerlere benden bir selam*

*Anlatmak isterdim gün ağarken tan yerini
Karı, dağları, tepeleri... ve seni*

*O zaman duyulurdu elbet feryadım derinden
Dağlar titrer belki de oynardı yerinden*

*Ki bilirim ardından bir onlar ağlar
Görmek isteyip de gidemediğim dağlar*

*Yıllar ardın sıra yolun gözlerim
Umudum bakidir ama yorgun gözlerim*

*Görmek seni olaydı ömrümde bir kabil
Verirdim ömrümü bir gününe mukabil*

*Seni andım yine bugün sessiz bir duayla
Gökyüzünü seyrettim gökyüzünün altında*

Dağıstan Kartalı

Şeyh Şâmil-4

TİYATRO OYUNU | Ahmet Ateş

Son Bölüm

Resimleyen: Osman Ç.

Oradakiler - Kime olacak ya imam, tabii ki Rus keferesine!

Şeyh Şamil - (Geriye döner ve Hazım Mollaya yavaşça doğru ilerler) Evet Molla, işte bu vaziyet, tek kurşun dahi atmadan düşmana teslim olmaktır. Teslimiyetin sonrası malum.

Bizim için bırakın tek kurşun atmadan teslim olmak, harp etmek, hem de en son ferdimiz ölünceye kadar harp etmek sadece umum Kafkasya'nın geleceği için değil, İslam'ın geleceği için de farzdır. İşte bu nedendir ki ne zaman gerekirse İslam için ölürüz ve her zaman İslam içre yaşarız.

Oradakiler - Ölürüz İslam için, yaşarız İslam için! Ölürüz İslam için, yaşarız İslam için!

Şeyh Şamil - (Sahnenin önüne doğru ilerler) İyi biliniz ki bizim için bunun dışında bir ara yol asla yoktur. (Elleriyle sakallarını sıvazlar) Şimdi, (biraz bekledikten sonra, tekrar Hazım Mollaya doğru ilerler) evet, şimdi sıra gaflete düşenlere, düşmandan aman bekleyenlere ibret olması için cezasını vermeye geldi.

Hazım Molla ve Tepi iyice korkar, birbirlerine sarılır ve medet uman gözlerle Şeyh Şamile bakarlar. Oradakiler de Şeyh Şamil'in ne gibi bir ceza vereceğini merak etmektedir.

Şeyh Şamil - (Tekrar sahnenin önüne doğru ilerler) Evet bu suçun cezası tam yüz kırbaçtır. Tez yağlısından bir kırbaç bulunup getirile.

Hazım Molla ve Tepi korkudan iyice birbirlerine sarılır ve yine de medet uman gözlerle Şeyh Şamil'e bakarlar. Oradakiler de şaşırılmışlardır. Hemen Ahverdil Muhammed koşuşturur ve bir müddet sonra elinde bir kırbaçla gelir. Kırbaçı Şeyh Şamil'e doğru uzatır.

Ahverdil - Buyur ya imam, işte istediğin kırbaç.

Şeyh Şamil - (Kırbaçı alır ve bir iki

defa şaklatır) Güzel bir kırbaç. Evet, şimdi sıra suçlunun şu kırbaçla kırbaçlanmasında.

Hazım Molla ve Tepi bu defa birbirlerine bakar. Şeyh Şamil suçlunun dediğine göre sadece birimizi cezalandıracak diye düşünür. Hazım Molla ileri atılır.

Hazım Molla - Ya imam, kırbaçlayacaksan beni kırbaçla. Bu fikri ben ortaya attım. Civar avulların ileri gelenlerini bizim avulda ben topladım. Fikrimi onlara açtım. Hepsi karşı çıktı. Lakin durumu anlatınca akıllarına yattı, istemeye istemeye de olsa razı oldular.

Sana gelecek elçiyi tespit etmek için kura çektik. Kura bize çıktığı için bu Tepi Can da benimle geldi. Onun hiçbir suçu ve günahı yoktur. Dediğim gibi yüz kırbaçı hak eden sadece benim!

Hazım Molla eğilip Şeyh Şamil'in önünde yere çömelir. Sırtını açmak için urbalarını sıyırmaya başlar. Bu sırada Tepi ileriye atılır.

Tepi Can - Ya imam, asıl kırbaçlanacak olan benim. Hazım Mollam dayanmam diye kendini feda etmek ister. Kaldı ki o suçu ben üstleniyorum. O ihtiyardır, dayanamaz kırbaç darbelerine. İşte sırtım, onun yerine beni kırbaçlayın!

Tepi de eğilip Hazım Molla'nın yanına Şeyh Şamil'in önüne yere çömelir. Sırtını açmak için urbalarını sıyırmaya başlar.

Şeyh Şamil - (Eliyle Hazım Molla ve Tepi Can'a kalkmalarını işaret eder) Kalkın. Korkmayın sizi kırbaçlatacak değilim.

Hazım Molla ve Tepi şaşkın şakin çömeldikleri yerden kalkarlar, elleriyle de urbalarını düzeltirler. Oradakiler de şaşırmıştır. Birbirlerine bakıp Şeyh Şamil'in ne diyeceğini beklerler.

Şeyh Şamil - Cezayı çekecek olan siz değil, anamdır.

Oradakiler iyice şaşırmıştır. Birbir-

lerine şakin şaşkın bakarlar.

Hacı Murat - Nasıl yani ya imam! Siz muhterem validenizi mi kırbaçlatacaksınız? İşte sırtlarımız, ona vuracağın kırbaçları bize vur, lakin ona vurma!

Şuayib Molla - Evet ya imam işte sırtlarımız, bizi kırbaçla.

Ahverdil - O kırbaç benim kırbaçım, benim sırtımda şaklaması daha yeğdir. Ya imam onları değil beni kırbaçlayın.

Gazi Muhammed - Ninemin cezasını çekmek sizden ziyade bana düşer muhterem pederim. Ya imam, emir verin beni kırbaçlasınlar

Şeyh Şamil - Sağ olun can dostlarım. Var olun. Cezayı hak eden çekecektir. O da benim anamdır.

Gazi Muhammed - Ya imam, sen şimdi ninemi mi kırbaçlatacaksın. Dediğim gibi beni kırbaçlat, lakin ninemi kırbaçlatma.

Şeyh Şamil - Kimse beni bu karartımdan vazgeçirmeye uğraşmasın. Suçun cezasını suçu işleyen çekecektir. Her ne kadar o kararı alan Dimril ve civarındaki avulların ileri gelenleri de olsa onu gelip bana bildiren anamdır.

Hacı Murat - (İleri atılır) Ya imam, ...

Şeyh Şamil - (Sert bir sesle) İtiraz yok. Suçlu cezasını çekecektir. (Sesini yumuşatarak) Lakin, o suçlu benim anamdır. Bugün sizin imamınızsam, Şeyh Şamil isem hepsinde onun emeği vardır. Bir evlat olarak ne yapсам onun hakkını ödeyemem. Şimdi az da olsa anamın hakkını ödemek için bir fırsat çıktı önüme.

Herkes merakla ve umutla Şeyh Şamil'e bakar, acaba imamlarının bahsettiği o fırsat ne diye.

Şeyh Şamil - O yüz kırbaçı anamın yerine ben yiyeceğim.

Ahverdil - Yapmayın ya imam, bizi kırbaçlayın lakin kendinize bu zulmü reva görmeyin.

Şuayib Molla - Evet ya imam, bizi kırbaçlayın. Kendinizi kırbaçlatmanıza gönlümüz razı olmaz.

Hacı Murat - Ya imam, o muhterem kadın bizim de anamız sayılır. Bu yüzden o yüz kırbaç bizim sırtımıza indirilsin.

Şeyh Şamil - Sağ olun, var olun benim değerli naiplerim. Boşuna ısrar etmeyin, ceza anamındır. Onun yerine o cezayı ben çekeceğim. Beni kırbaçlayacaksınız. Hacı Murat

Hacı Murat - Emredin ya imam.

Şeyh Şamil - Al şu kırbaç.

Hacı Murat - Olmaz ya imam, ben o kırbaç alamam

Şeyh Şamil - Hacı Murat, al şu kırbaç.

Hacı Murat - *(Kırbaç istemeyerek eline alır. Endişelidir)* Ya imam...

Şeyh Şamil - *(Üzerindeki kaftanı çıkarır, yere serer. Daha sonra urbalarını da üzerinden çıkartır, sırtında sadece gömleği kalmıştır. Diz üstü kaftanın üzerine çöker ve hafifçe öne eğilir)* Hacı Murat, şimdi kolunun bütün kuvvetiyle vur.

Hacı Murat - Ya imam, ben geçmişte yaptığım hatalarla bu kırbaç ziyadesiyle hak etmiş biriyim. Alın kırbaç siz bana vurun. Ben sizi kırbaçlayamam.

Şeyh Şamil - Ahverdil Muhammet

Ahverdil - Emredin ya imam.

Şeyh Şamil - Al kırbaç eline, bileğinin bütün gücüyle vur sırtıma.

Ahverdil - Yapamam ya imam. Ben sizi nasıl kırbaçlarım!

Şeyh Şamil - Şuayib Molla. Al kırbaç eline, korkma, bileğinin bütün gücüyle vur sırtıma.

Şuayib Molla - Emredin ne isterseniz yapayım ya imam. Lakin benden de bunu istemeyin.

Kimse Şeyh Şamil'i kırbaçlamak istemez. Kırbaç Hacı Murat'ın elinde kalır. Oradakiler ne olacak diye merak ve endişe içerisinde

beklemeye devam eder.

Şeyh Şamil - Hacı Murat.

Hacı Murat - Emredin ya imam. Ne isterseniz isteyin derhal yapayım. Lakin, beni size şu kırbaç vurma-ya zorlamayın.

Şeyh Şamil - *(Hiddetle seslenir)* Ne beklersin Hacı Murat! İmamının emrini yerine getirmekte tereddüt mü ediyorsun? Tereddüt edene, elleri titreyip de kırbaç olanca hızıyla sırtıma vurmaya lanet olsun. Durma, işte sırtım vurr, vurr!

Hacı Murat - Ya imam...

Şeyh Şamil - Hâlâ durur musun Hacı Murat. Vurr, vurr ki adalet yerin bulsun, yüreğimdiki kor sönsün. Durma, besmele çekip başla...

Hacı Murat besmele çektikten sonra istemeyerek de olsa Şeyh Şamil'i kırbaçlamaya başlar. Şeyh Şamil, Hacı Murat kırbaç yavaş vurduğunda bunu sayma ve yenden olanca gücünle vur diye emir verir. Her kırbaç darbesinde büyük bir ızdırıp çekmesine karşın inlemez bile. Ağzından sadece ya Allah (CC) sözleri çıkar. Şeyh Şamil'in gömleği giderek kırmızıya boyanır. Her kırbaç darbesinden sonra oradakiler kırbaç kendileri yemiş gibi ürperir. Derken oğlu Gazi Muhammed ileriye atılır.

Gazi Muhammed - Muhterem pederim. Sen töremizde bedelin bir başkası tarından ödenebileceğini ninemin cezasını bizzat çekerek gösterdin. Artık müsaade edin de cezanın kalanını da ben çekeyim.

Şeyh Şamil - Sen sağ ol evladım, cezanın tamamını çekme bana düşer. Durma Hacı Murat, devam et. Vurr, vurr da tamamla şu yüz kırbaç.

Hacı Murat tekrar Şeyh Şamil'i kırbaçlamaya başlar. Kırbaç her indirdiğinde saymaya başlar.

Hacı Murat - Ya Allah (CC), doksan beş. Ya Allah (CC), doksan altı. Ya Allah (CC), doksan yedi. Ya

Allah (CC), doksan sekiz. Ya Allah (CC), doksan dokuz. Ya Allah (CC), yüz. Tamamdır ya imam.

Eğilip Şeyh Şamil'i kaldırmak ister. Lakin, Şeyh Şamil bir eliyle gerek yok işareti yapar. İnlerek yavaşça doğrulur. Yerden kaftanını alır ve omuzlarına atar. Yavaş yavaş sahnenin önüne doğru ilerler.

Şeyh Şamil - Allah'a şükürler olsun ki töremiz ve adalet yerini bulmuştur. Her kim ki töremize aykırı hareket eder, harp kanunlarını çiğnerse cezası bellidir.

(Sonra Hazım Molla ve Tepi'ye döner) Şimdi hemen avulunza dönün. Korkmadan Rus'la mücadeleye devam edin. Şurası muhakkak ki galip gelecek olan Allah'ın izniyle bizleriz.

(Gazi Muhammed'de doğru döner) Gazi Muhammed. Gel şöyle omuzuna yaslanıp senden destek alayım. Gel evladım, gel de hanemize götür beni.

Gazi Muhammed - Geldim muhterem pederim. *(Koşarak gelir ve babasının omuz verir)*

Şeyh Şamil - Can dostlarım, benim kahraman naiplerim. Sizler de hanelerinize dönün, istirahat edin. Çünkü çok çetin bir harp bizi bekler. Lakin Allah (CC) var, gam yok.

Oradakiler - Allah (CC) var, gam yok.

Sahne yavaş yavaş kararır ve perde kapanırken fonda "Allah (CC) var, gam yok. Allah (CC) var, gam yok" sesleri duyulmaya devam eder.

İKİ SEFERBERLİK ÖYKÜSÜ

HİKÂYE | İdris Taşpınar

çeşmesinde atını sulayan komşu köyden Ömer'e gönlünü kaptırdı. Ömer de Ayşe'yi görür görmez yüreğine ateş düştü. Durumu anne ve babasına açan Ömer onları Ayşe'yi istemeye razı etti. Hani Allah yazdıysa olur derler ya öyle de oldu. Böylece Ayşe ile Ömer davulla zurnayla; düğünle, dernekle muratlarına erdiler.

Fadime ise aynı köyden Mustafa ile evlendi. Geçimlerini tarlalarından, bahçelerinden ve bağlarından kaldırdıkları hasatları ve evlerinde besledikleri inekleri, koyunları ve keçileri ile sağladılar. Ne var ki mutlulukları uzun sürmedi. Savaş sevenleri ayıracaktı.

Dört yıl süren savaş bitmiş cephe-den dönenler gelmiş ama onların kocalarından bir haber yoktu. Evlerinin bütün yükü bu iki gelinin omuzlarına binmişti. Elleri işte, gözleri her gün yollarda; ha bugün ha yarın gelecek diye kocalarının yolunu beklediler. Ay oldu yıl oldu; ne gelen vardı ne de bir haber...

Fadime bir akşam vakti kocası için ağıtlar söylediği sırada birden kapı çaldı. Gelen köyün muhtarıydı. Mustafa'nın şehitlik haberini getirmişti. Acı haber Fadime'nin yüreğine kor gibi düştü. Günlerce ağladı, sızladı ama çare ne?

Dul kalan Fadime baba ocağına geri döndü. Döndü ama bu sefer de köyün eşrafından Yar Ömer Ağa, Fadime'yi cephe'deki oğlu Ahmet'e istedi. Ailesi düşündü taşındı Fadime'nin de rızasını alarak düğünsüz derneksiz yeni yuvasına gelin ettiler. Fadime ilk göz ağrısı Mustafayı yıllarca beklemişti, şimdi de Ahmet'i bekleyecekti.

Aradan sekiz yıl geçmişti. Gelenler gelmiş, gelmeyenlerden umut kesilmişti. Yine umutsuz bekleyişin başlayacağı sabahın erken vaktinde

Ahmet çıkageldi. Ahmet'in gelişiy-le herkes sevince boğuldu. Baba Yar Ömer Ağa, durumu oğlu Ahmet'e durumu açıkladı. Ahmet için yapacak bir şey yoktu. Töre çiğnenemez, ailenin aldığı karar reddedilemezdi. Durumu çaresiz kabullendi. Nikâhları kıyıldı, düğünleri yapıldı.

Ya Ayşe'nin kaderi? İki yıl sonra komşu köyden Ömer'in arkadaşı İsmail cepheden çıkageldi. Geldi gelmesine de acı haberi de beraber getirdi. Ömer'i şehit olmuştu. Bu sefer de Ömer'in evine ateş düştü.

İsmail, Ömer'in şehit olduğunu söylese de gerçek öyle değildi. Ömer, savaşın bitmesiyle veba hastalığına yakalanmış, her şeye rağmen köyüne ulaşmak için İsmail ile birlikte yola düşmüştü. Lakin Ömer hâlsiz ve yorgundur yola devam edemeyeceğini söyleyerek İsmail'in gitmesini, kendisinin de şehit düştüğünü ailesine söylemesini istemişti. Acı haber üzerine Ayşe karalar bağladı. Ömer'i için gece gündüz ağladı. Ağladı ama ne çare. Kaynatası Ayşe'yi küçük oğluyla nikâhlanmaya razı etti.

Bu arada Ömer yakalandığı amansız veba hastalığından Allah'ın izniyle kurtulmuş, sıla hasretiyle yollara düşmüştü. Köyünden ayrılışının ardından tam on yıl geçtikten sonra gece gündüz yürüyerek bazen aç bazen yollara düştü. Sonunda bin bir tehlike atılarak vatanına kavuştu. Sabahın ışıkları ağarırken perişan bir halde köyüne girerken tarlaya giden bir köylüsüyle karşılaştı. Köylü Ömer'i tanıyamadı. Ömer o ondan ailesini sordu. Adam köyde olduklarını dün gelinleri Ayşe'yi küçük oğullarıyla evlendirdiklerini söyledi. Ömer alnından vurulmuşa döndü. Adeta deli divane oldu. O an geri dönmeye karar verdi. Bilinmeyen bir yere doğru alıp başını gitti.

Ayşe ile Fadime, seferberlik ilan edilince kocaları cepheye giden iki taze gelindi. Günleri kocalarından gelecek güzel haberleri beklemekle geçti. O gün ikisi de birbirinizden habersiz ellerinde testileri köyün alt kısmındaki pınardan su doldurmak için yola düştüler. Pınara varmadan yolda karşılaştılar. Hâl hatırdan sonra aralarında tatlı bir sohbet başladı. Sohbetin tadından pınarın başına nasıldıklarını anlayamadılar bile.

Ayşe uzak bir köyden hiç bilmediği bu köye gelin gelmişti. Şimdi ise bir yandan koca bir yandan da sıla hasretiyle yanıp tutuşmaktaydı. Köyünden nice delikanlı kendine sevdiyse de, kader bu ya köylerinin

İnsan Makineler

HİKÂYE | Neslihan Sandıkcı

Aynaya bakınca kendimi göremedim. Yanlış görüyordum. Peki, neredeydi gözlerim, kulaklarım, burnum? Korkudan nefesim kesilmiş halde ellerimi yüzüme götürdüm. Önce telaştan iri iri açılmış gözlerimi yokladım. Evet, hissedebiliyordum. Sonra çatlamış dudaklarıma indi elim, tüm bu olanlara anlam veremez bir halde yüzümdeki her uzvun yerli yerinde olduğuna inanana dek birkaç dakika geçmişti. Sanki saniyeler değil, bir su misali ardı ardına saatler akıyordu avuçlarımın içinden. Alnımdan çeneme doğru akan ılık ter benim yerime kaçmak istiyormuşçasına hızlı bir o kadar da telaşlıydı. Kalbim, göğüs kafesimi parçalayacakmışçasına güçlü atıyordu. Nefesimin kesildiğini hissettim, koca bir kaya vardı şimdi boğazımın ortasında. Ağzım kurudu, yutkunamıyordum. Zorladıkça acıtın tüm bu olanlara inat ‘Bak ben buradayım.’ diyen o kaya kendini daha da hissedilir kılıyordu. Artık dayanamayacak olan vücudum, beni bu karanlık ve belirsizlik içinde kaybolmaktan korkutuyordu. Tam o an karşımda duran ve ürkütücü kahkahalar atan aynayı söküp atmak böylece hepsini sonlandırabilmek istedim. Rüya görüyor olmalıydım. Başka bir açıklaması olamazdı. Birazdan uyanacak her günkü gibi çayımı demleyecek belki de kitap okuyacaktım. Sadece uyanmam gerekiyordu. Gerginlikten kasılan vücudumu yürümeye zorladım, çatlayacakmış gibi zonklayan başımı tutarak neredeyse uçarmışçasına kendimi evden dışarı attım.

Gözüm hiçbir yeri görmüyordu. Biriyle karşılaşabilmek umuduyla attığım telaşlı adımlarım birbirine dolanıyordu. Merdivenler daha da bir uzundu bugün. Ayak seslerim kafamın içinde yankılanıyordu. Dışarıya çıkabildiğimde evvel kendimi bitkin hissediyordum. İçimdeki son güç kırıntıları da ellerimden kayıp gidiyordu. Soğuk bir rüzgâr yaladı vücudumu. Güneş çoktan doğmuş, bulutların arasından çıkıp ışığıyla aydınlatıyordu etrafı ama benden uzaktı. Sanki hiç yokmuşum gibi. Haykırmak istedim o an. Buna rağmen sadece boğuk bir ses döküldü dudaklarımdan.

Gözlerim delicesine tarıyordu etrafı. Birini görmek kendimi bu durumdan kurtarmak istiyordum. Aklımı

kemiren düşüncelerle birlikte içimdeki belirsizliğe bir kapı aralandı. Gözlerim bahçede oturan Hasan Amca’ya takıldı. Aradan geçen zamanı hiç hatırlamıyordum. Ne yerinden çıkacakmışçasına koşan bacaklarımın ne de kulaklarımda uğuldayan sesin farkındaydım. Önüne geldiğimde ‘Hepsi bitti, az önce yaşadıklarım bir kâbustan ibaretti.’ diye düşündüm. Hasan Amca aynı boş bakışlarla karşıya bakıyordu. Elimi salladım hızlıca. Yüzünde tek bir kas bile kıpırdamadı. Orada olduğumu kanıtlayacakmışçasına bağırırmaya başladım. Hâlâ aynı boş bakışlar vardı yüzünde ama şimdi her biri beni delip geçiyordu. Yaşlar boşandı gözlerimden. Kalan son umudumun da beni terk edişiyse yalnızlığımın bin kat arttığını hissederek hıçkırılmaya başladım.

Vücudum şimdi bir başka görünüyordu gözüme. Bu kollar, bacaklar, bu kafa hepsi de durumu kabullenmişçesine yerinden çıkmak ve kendi yoluna gitmek istiyordu. Sokağa attım kendimi. Sanki orada biraz daha kalsam çıplak ayaklarımın değdiği soğuk toprakla bütünleşecek benliğimin son kırıntıları da yeryüzünden siliniverecekti. Çılgınca koşmaya başladım. Caddeye vardığımda insanların arasına daldım. Ellerimle onları yakalayıp ‘Buradayım, varım değil mi?’ diye soruyor, gözlerimi cevapları çekip çıkarmak istemişçesine boş suratlarına dikiyordum. Ne bir cevap vardı ortada ne de en ufak bir tepki.

İşte o zaman anladım bu insan selinin içinde haykırışlarımı duyan bir tek bendim. Yüzlerce insanın arasına da bir başımdı. Gözlerimi kapayabildim sadece. Göz kapaklarım adeta perde çekiyordu bu korkunç dünyaya. Aldığım derin nefeslerle biraz sakinleşebilmeyi umdum. Bu felaket bile bir yerde durumu kabullenmeyi gerektiriyor diye düşündüm. En azından yok olan sadece bendim, çevremdeki insanlar beni görmese, duymasa varlığımı hissetmese bile ben onların orada olduğunu bilecektim. Gözkapaklarımı yavaş yavaş aralarken düşüncelerimin kafamdaki ağırlığını hissedebiliyordum.

Biraz daha iyiydim şimdi. ‘Hayat her şeye rağmen devam ediyor.’ dedim bir kez daha. Kafamı kaldırıp yürümeye başladım. Attığım ilk adımda kaskatı kesilen vücudumla beraber beni hayata bağlayabilecek bu son düşüncemde yanıp kül oldu. Karşımda duran manzara gerçek miydi? İnsanların omuzlarının üstünde kocaman bir telefon ekranı vardı şimdi, bir ötekindeyse tablet. Biraz ilerde de kollarından yağlar sarkan, kocaman göbeği olup vücudu iflas edecekmiş gibi durmasına karşın bir eli hâlâ cips paketinde olan bir televizyon ekranı. Teker teker bana dönmeye başladı ekranlar. Kötü kahkahalarının arasına üstüme atılmak istemişçesine diktikleri bakışlarımı görebiliyordum. Asfalt yola yığılıp kaldım. Kıpırdıyamadım. O an anladığım gerçekle bütün vücudum sarsıldı. Gözlerim kararırken son hatırladığım yanı başımda dikilen yüzü ben, vücudu ben, sesi ben olan bir bedendi.

Yeryüzünde ruhlar, kişilikler yok olmuştu. Sadece vücutlar kalmıştı geriye, birer sanal ortamda yaşayan.

Işıklı Gece

HİKÂYE | Meryem Tavan

Aynaya baktığımda kendimi göremedim. Öylece durdum. Bir ışıklı gecede çocukluğumun karanlığını izledim. Önce yıkılmış evlerden geçtim, kanayan ağaçlardan, kör odalardan... Bir köşede susarken buldum çocukluğumu. Yalnız, her yeri yara bere içinde. Korktuğunu anladım, çok korktuğunu... Göz-leri konuştu; "Yardım et" dedi. O kadar güçsüzdü ki tuttum elinden beraber geçtik kör odaları, kana-yan ağaçları, yıkık evleri. Oturttum bir masaya yaralarına baktım. Ben sarmasam nasıl kapanır çocukluğumun yaraları? İzledim, izledim... Öylece durduk. Ben çocukluğumu izledim, o yaralarını, ben yaralarımı izledim, çocukluğum beni. Dokunmaya çalıştım yaralarına, ellerimi uzattım. Savaştım, sarmak için. Her attığım dikeyte daha da derinleşti daha da kanadı. Daha çok acıdı çocuğun canı, daha çok ağladı. Kapatamam, şimdi değil. Onu masada bıraktım ve şimdi bu ışıklı gecede yıldızlarımı arıyorum. Aynaya baktığımda ne zaman kendimi görürüm bilmem ama tek şeyden eminim; o çocuğun bana çok ihtiyacı var.

Çınar

Halil Yazanel

*Filiz güzel yaprak güzel, dal güzel
Başındaki serin esen yel güzel
Dosta doğru uzattığın el güzel
Çağları kökünde bağlarsın çınar*

*Köküm sana bağlı, sana deliyim
Delilikte sanki Tuna seliyim
Şeyh Edibali'nin gonca gülüyüm
Bir meşale gibi yanarsın çınar*

*Yağmura susamış topraklar gibi
Güz ayında solan yapraklar gibi
Rüzgarı bekleyen bayraklar gibi
Beni de sevdaya salarsın çınar*

*Tarihe kök salmak senden geliyor
Toprağa bağlanmak senden geliyor
Büyüyüp yükselmek senden geliyor
Divane'yi benden alansın çınar*

FİKRİMCE

DENEME | Halit Selim Dönmez

Mistakes are the Key to Success, Schweizer Monat Magazine.

Tefekkür

“Efkâr” ile “fikir”in aynı kökten (fekera) türediğini göz önünde bulundurursanız, ehl-i fikrin niçin efkâra meyilli, düşünmeden yaşayanların ise niçin zevküsefa içinde olduğunu anlarsınız. Fikri olmayanın, efkârı da olmaz. Ancak fikredebilene, kendisini bir fikre adayabilene, yani efkârlanmayı göze alabilene, “mütefekkir” olma yolunda ilerleyebilir. Bu noktada, kişinin, kendisine sorması gereken soru şu galiba: Fikretmek zahmetine girişmeden, eblehçe mutluluklar peşinde koşan bir sefiller sefili gibi mi tüketeceğim ömrümü; yoksa -bedeli mahzunluk bile olsa- tercihim, fikredebilene ve akledabilene bir eşref-i mahlûkat gibi yaşamaktan yana mıdır?

Muvaffakiyet

Başarılı olmak, gereğinden fazla kutsanan bir olgu... Başarı elbette mühim; ama muvaffak olamamak, alınacak dersler bakımından, belki daha da mühim. Başarmamak; bir işin üstesinden gelememek; başarma girişiminde bulunmak, başarmayı denemek, ama o iş için -en azından şimdilik- yeterli olmadığını bizatihi gözlemlemek; müstesna bir tecrübe. Başarmak, kişiyi “başarının müsebbibi” hanesine kendi isminin yazılması arzusuna, yani kibre iterken; başaramamak ise insanı haddini bilmeye, o işin sanıldığı kadar kolay olmadığını idrak etmeye götürür. Yani, götürse ne iyi...

İyi Bilirdik!

Kişinin, diğerleri tarafından “iyi” olarak nitelendirilmesi meziyet sanılması. İlkelerinden ve değerlerinden sürekli taviz verdikten sonra, toplum nezdinde “iyi” bilinmekten kolayı yoktur. İş, *ölçütünün şartlara ve konjonktüre göre değişmesiyle meşhur günümüz bireyi* tarafından “iyi” bilinmek değil; hakikat zaviyesinden bakıldığında da kendisine “iyi” dendirtebilmektir. Örneğin zulme sessiz kalırsanız zalim nazarında iyilerdensinizdir. Oysa gerçekliğin penceresinden izlendiğinizde dilsiz şeytandan farkınız yoktur.

Gelsen de Bir, Gelmesen de

Yaşyorken birbirine yaren olamayanlar, ölünce, yaren olamadığının cenazesine cemaat olmaya gidiyor. Ölene sorarsan: Ha cemaat, ha cemaat!

Başka Acılardan: İnsan

İnsan nedir, diye sorulsaydı vereceğim cevap şu olurdu: İnsan, “başkalarına nasıl daha az zararım dokunabilir”in hesabını yapandır. En azından gölge etmeyendir insan, sunamasa da başkaca ihсан.

Yâ Sabır!

Bazı insanların yalnızca kimi tavırları sabır gerektirirken; bazı insanlarsa bizatihi tahammül gerektirir. Varlıklarıyla, tepeden tırnağa, baştanbaşa, serâpâ imtihan sebebidir onlar. Tavra sabır dahi direncimizi zorluyorken, zâta tahammülü, varınız siz düşünün!

Maske

Günümüz insanının en büyük trajedisi, hiç mi hiç razı olmadığı durumlara çok mu çok razı görünmek zorunda kalmasıdır. Oysa hepimiz gördük, maskeyle dolaşmanın, nefes almayı ne kadar güçleştirdiğini.

“Çap Tenekesi”

Etrafımızda, elindeki küçük bir artığı bile yere atmamak için sokak

sokak dolaşarak dakikalarca çöp tenekesi arayan necip yürekli de var; şahsiyeti “necis” olduğu için yerleri çöp tenekesi sanan çapsızlar da...

Eğemeyen Eğitim

Eğitim sistemimiz içe değil dışa, öze değil biçime, muhtevaya değil görüntüye önem verme alışkanlığını terk etmediği sürece, öğrenciler “istiklal”in ne olduğunu bilmeden, İstiklal Marşı’nı söylemeye devam edecek. Ses veriyorum: koorkmaaa, üç-dört!

Tâlîp

Talebe; talep eden, isteyen, ilmi arayan, bilgiye susayandır. Talep edip etmemesine bakılmaksızın aktarılanı almak durumunda olana ise “öğrenci” denir. İsteme varsa zorlama; zorlama varsa da isteme olmadığına göre, hep merak etmişimdir; bir öğretmenin meslek hayatı boyunca acaba kaç hakiki talebesi olmuştur?

Hiçliğin Mekândan Âzâdeliği

Mutluluğun ve huzurun “uzaklarda” bulunan bir şey olduğunu sananların ısrarla şu cümleye sığındıklarını duyarsınız: “Yanlış şehirdeyim.” Oysa zaman öğretmiştir ki, insan, bulunduğu yerde “bir şey” değilse, hiçbir yerde, hiçbir şey değildir!

Şer Görünen

Eskiden olsa, dolmuşa, durması için el kaldırdığı fark edilmeyenler için şoföre “Gelen var kaptan!” diye seslenen, hep ben olurdum. Şimdi o arkadaş yetişse ne olur, kaçırsa ne olur diyorum. Yetişmek nedir ki, geç kalkmak bir şey olsun? Belki de yetişilmesi elzem olmayana gecikmektir, yetişilmesinin elzem olduğu bilinmeyen o “asıl menzil”e zamanında varılabilmesinin şartı.

Pop’a Hop! Diyebilmek

İlk çıktıklarında “müzik listelerini kasıp kavuran”, “yaza damgasını vuran”, “tıklanma rekorları kıran” popüler şarkılara birkaç sene sonra

şöyle bir bakarsanız, hepsini de piyasadan elini eteğini çekmiş halde bulursunuz; eğer bulabilirseniz tabii... Ruha değil, kulağa hitap edenlerin kaderidir bu. Çağları aşacak eserlere imza atmadan; bir Barış Manço, Cem Karaca, Ferdi Tayfur olmadan, ancak âni kurtarabilirsiniz. Bu da sizi hatırlanması güç bir anı olmaktan öteye taşımaz. Popülerlik böyle bir şeydir.

“Kâhya Yahya”

İnişli çıkışlıdır hayat. Kâh kâhyasındır, kâh efendi. Ama kâhyaysa da kişi, efendi bir kâhya olmasını bilmeli.

Şair

Şair dediğin, biraz da, odasının güneşini perdeleyip, güneşsizlik üzerine şiir yazan adamdır!

Tekerrürden İbaret

El emeği göz nuru yazılarını yolladığı dergilerden, “olumsuz da olsa” bir cevap alamayanların buna alınacaklarını düşünmek yanıltıcı olur! Çünkü onlar ezelden beri el emeği göz nuru sevgilerine kayıtsız kalan vefa yoksunlarından aşınadılar önemsenmemeye.

Zelzele

Altı gün boyunca, modern köleliğin bir gereği olarak, daha güneş doğmadan yola çıkmışsındır o mübarek işine gidebilmek için! Bari bu pazar, diye düşünürsün, hiç olmazsa yani, bu pazar şöyle birazcık geç uyanıp, *insanda, üzerinden tır geçmiş hissi uyandıran* şu yorgunluğu üzerimden birazcık atabilsem, ne olur! İşte o gün de yan komşunun; değilse, üst komşunun; değilse, alt komşunun; ama muhakkak birisinin, evinde tadilat yaptırması tutar! Öyleyse, “depremler oluyor beynimde” tadında bir sabaha daha hoş geldin... Neylersin, hayat, belki de, kaleminden zekâ damlayan *gürbüz* bir yazarın *çoşkuyla ölürlen* söylediği o mütevekkil cümlesindeki kabullenışı bekliyordur senden: “Ben sabahları erken kalkar ve günün ne ezası varsa çekeyim diye camın önünde dururum.”

Merhaba Değerli Gökmavi Okuyucuları,

7. Sayımızda, Sn. Müjdat Ataman'dan alıntladığımız; **“Canı sıkılan ve hiçbir şey yapmak istemeyen bir çocuk varmış. Bu çocuk hiç eğlenmiyormuş ve oynamıyormuş. Bu çocuğu eğlendirmek görevi de size verilmiş. Onunla nasıl tanışır ve arkadaş olurdunuz? Onun can sıkıntısını geçirmek için neler yapabirdiniz? Hangi oyunları oynayarak onu eğlendirirdiniz?”** konusunu vermiş, bu konuda bir öykü yazmanızı istemiştik. Bize yazı gönderilen metinlerden yayınlanmaya değer gördüğümüz metinleri aşağıda okuyacaksınız.

Bu arada bize öykü gönderen okuyucularımıza da burada teşekkür ediyor, yeni eserlerini beklediğimizi buradan belirtiyoruz.

Önümüzdeki sayının yazma konusu: **“Kendimi görmek için parka gittim”** cümlesiyle başlayan bir öykü yazmak.

Hayal geniş, kaleminiz işlek olsun.

çizim: Bekir Emre Örün

KÜÇÜK MUTLULUKLAR

Yağız Çelik

Bir gün annemle anneannemin yaşadığı küçük sahil kasabasına gidecektik. Annem her zaman bu kasaba için, tam kafa dinlenecek sakin bir yer, der. Ben ise hem anneanneme hem çok eğlendiğim sahile kavuşacağım için çok heyecanlıydım. Bu yüzden kasabaya vardığımızda ilk işim sahile koşmak olur. Dönünceye kadar kasabadaki bütün günlerim bu sahilde geçer.

Bir gün annemle sahile doğru yürürken yol kenarına oturmuş üfleyip püfleyen bir çocuk gördük. Belli ki canı sıkılıyordu. Selam verip tanıştık. Kendisiyle sahilde oynamayı teklif ettim. Adı Arkın'mış. Anneannemle komşularmış. Bu yüzden annesinden izin alması zor olmadı. Annem, ben ve Arkın birlikte yürüdük. Arkın'ın mutsuzluğu yüzünden okunuyordu. Bu yüzden yol boyunca komik suratlar yaptım. Arkın'ı güldürmeye çalıştım.

Belki de havalar henüz ısınmadığından sahile vardığımızda kimse yoktu. Koca sahil bize kalmıştı. Gönümüzce oynayabirdik. Hemen kuma sek sek için kutucuklar çizdim. Arkın'a bu oyunun nasıl oynanacağını öğ-

rettim. Ama Arkın, bir süre sonra bu oyundan sıkıldı. Bu sefer de Arkın'a kumdan kaleler yapmayı gösterdim. Birlikte küçük büyük bir sürü kale yaptık. Kaleler yaparken de rengârenk taşlar topladık. Hatta Arkın, deniz kabuklarını görünce çok şaşırıldı. Onlarla kolle yapabileceğimizi anlatınca çok mutlu oldu. Denize taşlar attık ve ne kadar sektiklerini saydık. Bir de kurt baba oyununu oynadık ilk başta ben ebe oldum. Arkın, oyunun renk tutma bölümünü çok iyi oynadı.

Kafamda tasarladığım hazine oyununu oynayacaktık. Bulduğumuz renkli, parlak taşları birimiz saklayacak, birimiz bulacaktık. Bu oyunda da çok eğlenmiştik. Arkın'ın yüzü gülmeye başlamıştı. Mutluluğunu görebiliyordum. Onu mutlu görünce ben de çok mutlu olmuştum. Aslında Arkın o gün, oynamak için etrafta çok seçenek olduğunu fark etti. Ona farklı şeylerle oyun kurup eğlenebileceğini gösterdim. Arkın, o kadar güzel bir yerde yaşıyordu. Canının sıkılması imkânsızdı. Fakat o bunun farkında değildi. Ama bugün küçük şeylerden mutlu olmayı öğrenmiş, can sıkıntısından kurtulmuştu.

CANI SIKILAN ÇOCUK

Eslem Altın

Yusuf, ailesini çaresiz bırakmıştı. Ne kimseyle arkadaş oluyor, ne oyun oynuyordu. "Canım bir şey yapmak istemiyor" deyip. Odasına çekiliyordu. Bütün büyükleri Yusuf'un bu durumuna çok üzülüyorlardı. Yusuf'un bu durumunu öğrenen Sinan dedesi bir gün Yusuf'u ziyaret etti. Onu özlemle kucakladı. Biraz dinlendikten sonra Yusuf'a birlikte parka gitmeyi teklif etti. Fakat Yusuf dedesinin bu telifine "Canım istemiyor" diye karşılık verdi.

Dedesi: "Yavrucuğum, bu böyle olmaz ki. Dışarı çıkmalısın. Koşup oynamalısın, Arkadaş edinmelisin. İnsanın bir tane de olsa arkadaşı olmalı. Çünkü arkadaşın insanın hayatının yoldaşındır" dedi. Ama Yusuf, Sinan dedesinin söylediklerine aldırmıştı.

Sinan dede ne yapmalıydı da Yusuf'u bu durumdan kurtarmalıydı? Derken aklına bir fikir geldi. Oğluna ve gelinine hep birlikte parka gitmeyi teklif etti. Böylece Yusuf da ailesiyle evlerinin yakınındaki parka gitmek zorunda kalacaktı. Yusuf'un annesi de Zeynep'in annesini yakın arayarak parka davet etti. Bir süre sonra iki aile parkta buluştular. Zeynep, koşarak Yusuf'un yanına geldi.

"Merhaba! Yusuf. Haydi oynayalım." Yusuf:

"Hayır, canım istemiyor." Zeynep:

"Öyleyse saklambaç oynayalım."

"Hayır"

"Yoksa sen saklambaç oyna-

mayı biliyor musun?"

Bu soru Yusuf'un kararını değiştirebilirdi. Çünkü Yusuf, kendisine "bir şey bilmiyor" denilmesinden hiç hoşlanmazdı. Zeynep, bu sefer Yusuf'un oyun oynayacağından emindi. Yusuf, Zeynep'in sorusuna evet diyemezdi.

"Ama önce sen ebe olacaksın" dedi. Zeynep çoktan razıydı. Bir ağaca başını dayayıp gözlerini yumdu, "önüm arkam, sağım solum sobe" diyerek saklambaç başlattı. Yusuf ile Zeynep oyunun zevkine dalıp gittiler. Yusuf, bir süre sonra oyun oynamanın ne kadar güzel bir şey olduğunu anladı. Zeynep'e de yaptıklarından dolayı çok teşekkür etti. İkisi de acıkmıştı. Annelerinin hazırladığı yiyecekleri bir güzel yediler. Vakit ne kadar çabuk geçmişti. Başka oyun oynayalım mı derken akşam olmuştu. Her iki aile de bu durumdan çok mutlu olmuştu. Birbirlerine teşekkür ederek bir daha birlikte olmak üzere vedalaştılar. Yusuf dedesine:

"Haftaya yine buraya gelelim dedeciğim" dedi. Sinan dedenin keyfine diyecek yoktu.

"Tabii ki yavrucuğum. Neden olmasın? Şunu demek isterim ki hayatın neresinde olursan ol, asla arkadaşsız ve oyunsuz kalma." Yusuf:

"Bu öğütlerini tutacağım dedeciğim. Bana bu güzel günü yaşattığın için çok teşekkür ederim. Sana söz veriyorum bir daha arkadaşsız kalmayacağım" dedi

ALİ, HARİKALAR DİYARINDA

Sümeyye Aksoy

Günlerden bir gün canı sıkılan ve hiçbir şey yapmak istemeyen bir çocuk varmış. Bu çocuğun adı Ali'ymiş. Ali'nin canı hiçbir şey yapmak istemiyormuş.

Bir gün tembel tembel otururken annesi:

"Ben markete gidiyorum. İstedığın bir şey var mı?" diye sormuş.

"Hayır, teşekkür ederim anneciğim." demiş.

Annesi evden çıkmış. Ali de gidip kanepeye uzanmış. Hayal kurmaya başlamış. Kurarken kurarken hayali gerçek olmuş. Biraz sonra kendini bir kapının önünde bulmuş. Kapının üstünde "Harika Çocuklar Diyarı" yazıyormuş. Önce girip girmemekte tereddüt etmiş. Kapıdan içeriye girmeye cesaret edemiyormuş. Fakat içerisini çok da merak ediyormuş. Birden hiç beklemediği bir şey olmuş. Yürüyen merdiven gibi bir şey Ali'yi içeriye doğru sürüklemiş. İçeriye girdiğinde gözlerine inanamamış. İçerisi çeşit çeşit oyuncaklarla ve kendi yaşında cıvil cıvil çocuklarla doluymuş.

O sırada bir ses Ali'ye:

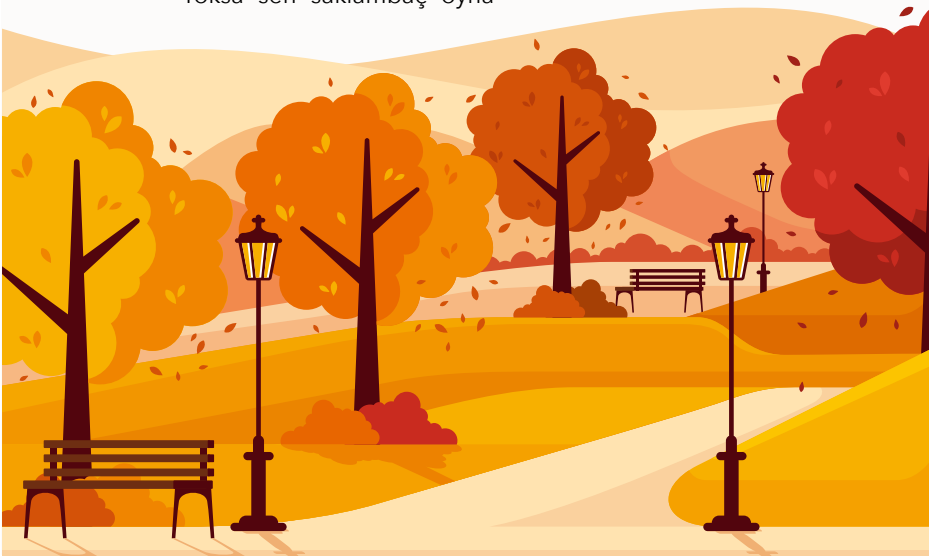
"Canı sıkılan çocuklar diyarına hoş geldin Ali." demiş.

Ali çok şaşırılmış. Sesin sahibine:

"Adımı nereden biliyorsun?" diye sormuş.

"Ben canı sıkılan tüm çocukların adını bilirim. Sen onu bunu boş ver de eğlenmene bak demiş. Burada istediğin kadar kalabilirsin. Bundan sonra can sıkıntısı nedir bilmeyeceksin." demiş.

Ali o gün orada doya doya oynamış. Bir süre sonra artık evine gitmiş. O sesinde dediği gibi o günden sonra can sıkıntısı nedir bilmemiş. Ali, ne zaman canı sıkılsa o sihirli kapıdan girip doya doya oynamış.

İYİ Kİ GELDİN NİL

Ayşe Zeynep Özaydın

Bir gün arkadaşlarımla parkta oyun oynarken bankta oturan benden küçük olduğumu düşündüğüm bir kız gördüm. Arkadaşlarımdan izin isteyip yanına gittim. Selam verip kendimi tanıttım. Sanki hiç beklemiyormuş gibi bir hali vardı. Adını sordum.

-Adım Nil, dedi.

Ben de kendimi tanıttım.

-Bu parka hep gelirim. Seni ilk defa görüyorum. Burada mı oturuyorsun, yoksa akrabalarına mı geldin?

-Biz buraya yeni taşındık.

-Anladım. Canın sıkılıyor olmalı.

-Evet. Hiç arkadaşım yok. O yüzden canım çok sıkılıyor.

-İstersen seni arkadaşlarımla tanıştırayım.

-Olur, dedi. Kalktık. Birlikte arkadaşlarımla yanına gittik.

Arkadaşlarım, beni yeni bir arkadaşla görünce merak ettiler.

Ada:

-Merhaba. Ben Ada. Tanışıyor muydunuz, diye bana sordu.

-Hayır, yeni tanıştık. Tanıştırayım, Nil.

Ece:

-Aaa ne kadar güzel. Ben Ece. Yeni bir arkadaşımız daha oldu.

Fatma Zehra:

-Hoş geldin Nil. Ben de Fatma Zehra.

Nil rahatlamıştı. Yüzü aydınlanmış, gözleri parlamıştı. O mutsuz kız gitmiş mutlu bir kız gelmişti. Birlikte güzelce oynayıp saatlerce birlikte vakit geçirdik.

Artık evlerimize gitme zamanı gelmişti. Nil, kendisini arkadaşlığa kabul ettiğimiz için hepimize teşekkür etti. Biz de kendisini çok sevdiğimizi her zaman bizimle birlikte oynayabileceğini söyledik. Ayrılırken bize taşındıkları yeni evlerini gösterdi.

O günden sonra ne zaman parka gitsek onu da çağırdık. O can sıkıntısında kurtulmuş, biz de yeni bir arkadaş edinmiştik. Hepimiz çok mutluyduk.

SALINCAK

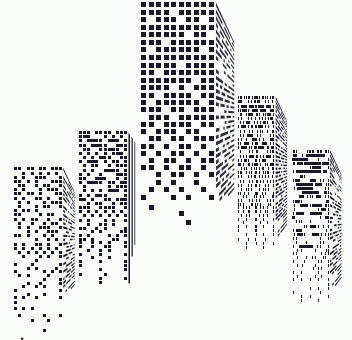

SümeYra Şener

Hayat; bir ikinci vaktinde, balkonda çaylarını yudumlar-ken salıncağa binen çocukları seyretmekten daha zor. Salıncağa binecek kadar kolay da değil içinde yaşanan yer.. Ve o çayını yudumlayan babanın gözlerini sadece tebessüm kırıştırmıyor.

MANZARA

Yaşar Soylu

İki arkadaş yürüyordu.

Bir ara biri durdu:

- Şu hale bak her yer ev, bina...
Güzelim dağa, taşta, tarlaya bak hep beton.

Arkadaşı alaycı şekilde güldü:

- Ne olacak canım, kıskanma!
Adam eliyle daha dokunulmamış dağları ve tarlaları gösterdi:

- Biz yine bir şeyler görüyoruz da bizim çocuklarımız bunları bile göremeyecek...

Arkadaşı biraz mahcup:

- Desene bu gidişle bizim çocuklarımız manzara nedir bilemeyecek.

HİKÂYE | Selami Yıldırım

Karadeniz köpük köpük köpürürken kıyıda Karacavuş kasabasında kıyametler kopuyordu. Kedilerle köpekler, kargalarla kızıl kanatlı kertenkele kuşları kıran kırana kapışıyorlardı. Kavgayı kızıştıran, Kasap Kamil'in kara kazanlarda kaydattığı koyun kemikleriydi. Kemikler kaynadıkça kavga kızışıyordu. Kavgayı, kim kazanacaktı? Keskin kemik kokusuna koşan köpekler, kediler, kargalar, kızıl kanatlı kertenkele kuşları kendilerince kimseye kemik kaptırmamaya kararlıydılar. Kanatlılar, kismetlerine ket koyan kedilerle köpeklere kızarken; köpeklere kızan kedilerse: "Kemikler kedilerindir, kavgadan kaçanın kemiği kırılсын, kahrolsun köpekler" kipiyle kavgayı körük-lüyorlardı. Kategori karışıkça, kavga kızışıyordu. Köpekler, kedileri kovalarken; kızıl kanatlı kertenkele kuşlarıyla kargalar, kazanda kaynayan kemikleri kapıp kapıp kaçıyorlardı.

Kaynamış kemik kokusunu kırk konaktan koklayan kurnaz kedi Kirman, kıyın kıyın kasabın kıyısına konuş-lanıyordu. Kurnaz kedi Kirman'ı kızıl kestane kovuğundan keşifleyen kara karga Kelo, kahrından kestane kabuklarını kakıyordu.

Kasabada kedilerle köpeklerin, kargalarla kızıl kanatlı kertenkele kuşlarının kemik kavgası kızışırken, kayıkçılar Köse Kadir'in kahvesinde kekremsi kahveleriyle kurabiye-lerini kıtırdatıyorlardı. Kahvecinin küçük kızı Kübra'nın kahvenin kitaplığına koyduğu kırmızı kitaptaki kımıl kirpiye kuyruğunu kör köstebeğe kaptırıyordu. Kahvedeki kayıkçılar kakara kikiri kırmızı kitabı karıştırırken, kayık-çılardan kıl kapan kırmızı kaplı kitap, kayıkçılara kızdıkça kızardı. Kırmızı kaplı kitabın kızdırıldığına kızan, kahveci Köse Kadir, kitabı kapar kapmaz kitaplığa koydu. Kitapta, kuyruğunu kör köstebeğe kaptıran kirpi: "Kirpinin kinin-den kork, Kör köstebek" kipiyle köstebeğe kinleniyordu.

Kırmızı kitaptaki Kımıl kirpi, Kör köstebeğe kinlene-dursun, karakış Kartal Kaya'da kayakçılara kızak kaydırır-ken, Kızıl Köylü köylülere kar küretiyordu. Kış kışlığın-da kararlıydı. Kızıl Köy'de kar karayı kaplarken köylüler Kasıntı Kasım'ın, kaybolan koyunlarını konuşuyorlardı. Köylüler, koyunları kurdun kaptığı kanaatindeydiler. Ka-sıntı Kasım, koyunlarını kaybedince köpürdükçe köpür-müştü. Köylüler Kasım'a: "Kısmeti kesilince kulun, kısme-ti kolaylaşmış kurdun." kavlince konuşuyorlardı. Kasıntı Kasım, koyunlarının künyesini karakola kılavuzlamaya karar kıldı. Kahvedeki köylülerden Kasım'ın kinlisi Kel Kemal: "Kâinat kitabında kuşların kara kürede kısmeti kırk kırık kestaneyken, kurtların kısmeti kara kulaklı kırk koyunmuş. Kötü köyün kötürüm köpeği kuyruğunu kıs-tırıp kurttan korkunca koyunu kurt kaparmış." kelamını Kasıntı Kasım'a kapakladı.

Kel Kemal'in kinayeli kelimalarına kızan Kasıntı Ka-sım: "Kim kardeşini kucaklarsa, kalbi katmerlenirmiş. Kalbini karartanların kısmetiye külliye kapanırmış. Keza kader, kralı kölenin keyfinin kâhyası kılarken; Ke-loğlanın kel kafasına kral külahını koyarmış." kelamıyla Kel Kemal'i karşıladı.

Kel Kemal'le Kasıntı Kasım köy kahvesinde kapışır-ken, kasabada kara kazanlarda kaynayan kemiklerden kuşkulanan kimi kasabahılar, konuyu karakola kesmişler.

Karakol komutanı Kasap Kamil'e kükredikçe kük-rüyordu: "Kamil, kemiklerini kıracağım Kamil!" Kasap Kamil'in kollarını kelepçeleyerek karakola kapatıyordu. Keza, Kasap Kamil'in kara kazanlarında kaynayan, Kızıl Köylü Kasıntı Kasım'ın kayıp koyunlarıydı. Kurt kaptı sanılan koyunlar, Kasap Kamil'in kesimhanesinde kesilip kemikleri kedilere, köpeklere kaynatılıyormuş. Kısacası, Kızıl Köylü Kasıntı Kasım'ın koyunlarını kapan kurt de-ğil, Kasap Kamil'miş.

SÖZ

Selma Erdem

*Kapılıp da meltemin ahengine
Düşersin yollara
İlk mola gelin duvaklarına
Yüz görümlüğü ister
Çuhalar, petunyalar affedin
Yaz aşkları kısa olsa da
Begonvile sözümüz var.*

Lacivert Tasa

Damla Nur Akkirpi

*Dalga, denizin bakanıdır.
Lakin benden sonra meclis üyesi konumuna düşecek.
Deniz, benden sonra durulacak,
benden sonra arıncak, kuruyacak ve yeryüzünden silinip gidecek.
Benden sonra deniz vazgeçecek deniz olmaktan.
Mavi, denizin egemenliğidir.
Keşke benden sonra laciverte dönmese rengi.
Deniz, benden sonra soluk alamayacak bir daha.
Deniz ortadan kalkacak,
Su, bir yaşam merkezi halinden çıkıp kuyruksuz bir kişilik yaratacak.
Benden sonra deniz olmayacak bir daha,
Ben denizin ortasında bir kadın olmayacağım.
Şimdi bütün o deniz manzaralı konseptleri unutun.
Deniz yok artık, ben yokum,
Su ve su ürünleri yok,
Su dokümanlı fakülteler yok,
Dalga yok, mavi yok.
Yalnızca lacivert var.
Derinlik yok, devinim var.
Deniz yok olacak benden sonra,
İyi ki görmeyecek bu günleri. Şimdi laciverte döndü bu tasa.*

Yalnız Değilim

Vildan Poyraz Coşkun

Resimleme: Kübra Karataş

gök bazen uzak bazen göz göze
kapısı açık uçsuz derinlik
sus desem de zihnime
dudağa yerleşenler dökülüyor
kirpik ucunda bekleşenler buluşuyor
ıslak hece taşlarıyla

Su damlacıkların içinde
elbet ki kırıklıklar
yanlış meşguliyetler
olası eskiyen acı bir sızı var

Velev ki sökülsün lisanımız
sökülsün ki
boş kaldırım taşlarına bin şiir bırakalım

Olsa da bol telaş, bilindik hüznün
güz'ü bir başka severim
patikada deli bir rüzgar daim
kuytuda hüznün kokan öpüşmeler
yamaçta ise dağılan karınca sürüleri
yaşama tutunmaya çalışan
çığlıkstız, üryan karıncalar

yalnız değilim
rüzgarda tutduğum yabani sedir ağaçları
içimin her yanında
öyle bir yerde duruyor ki aşk
içim sıra

Ekru Kırığı

Rıdvan Yıldız

Denizin martısız şakağında
Ömrünü uykuya seren güzel
-hiç düşündün mü?

Yarasız büyüyen bilinmez kâhin
gecenin sahibidir karanlığı yaranlar

Avcumda kendi kendine terliyor zaman
-sıkıldığı her an gizleniyor

Şu gördüğün şiir
Yokluğun içinde bir gıcırta

Görünmeyen her şey
Ölü mevsimi camların

Huzuru anlatmalıyım
Nefesimin battığı günahlara
-başka yolu yok

Bir ekru kırığı süslenen düşler
Yalanı hükümsüz kılmaya yeter mi
-yağmurda gece tarifesi yürümek

Resimleme: A. Mua Alp

▪ Sayı 8 ▪ Eylül 2020

AN ve AN

Beyza Nur Özdemir

Resimleme: Figen Şen

*Çok nadir bir an yaşandı
Ve ben siyahlar içindeydim.
Soldu Güneş'in tüm sesleri.
Öylesine bir andı ki
Ay'a koşturdum canhıraş,
Matem elbiseleri bürünmüş bir yıldızdan
Su içtim.
Ve yine çok nadir bir an yaşandı
Bir bakıştan bir bakışa ok gibi gerildim.
Sıvanmıştı tüm anılar kötüyle,
Yineleyerek bazı davranışları
Kaçınılmaz bir doğru üzerinde saydım ve
Öylesine bir an yaşandı ki
Çöktü tüm duvarlar mavera göklerinde.
Yapılmamış hatalar,
Engin bilgisiyle bekleyen
Derviş gibiydi bir vadide.
Yapılmamış olanların
Sorumlu çizgisinde
Yapılacaklara koşuyordu derviş,
Geçmiş çağlardan bir zırhlı üstünde.
Gök kubbe derin bir nefes aldı,
Öylesine yüce bir an geldi çattı:
İnsan doğruyu yanlıştan
İnce ince çekiyordu.
Marangozlar hayretle durdu,
Bir ayna yapakoydu insanlık.*

*Büyük oymaları ve yaldızları vardı.
Geçip karşısında durdular,
Seyre daldılar ortaya çıkkanı.
Görenler, görmeye başladı.
Bir kıvılcım tepiniverdi ve
Pişmanlık yürüyüşe çıktı,
Elinden tutarak hakikatin.
Duyanlar, duysun diye
Bir avazdan bağırdılar.
Öylesine hazin bir an yaşandı ki
Aynada kati bir hak istedi insanlık.
Taşlar çığına döndü,
Savaş açtılar.
Ancak böyle bir hışım,
Asya'nın tozunu kaldırmaya yeterdi.
Zalime yoldaşlık eden evladına,
Baba böylesine çatamazdı kaşlarını.
Taşlar duramadı çünkü
Düşünce düşünmeden yola çıkmışlardı.
Bu arada sadece bir gün doğdu,
Bir gün battı.
Sonra, ayna kırıldı.
Hak sahibi haksızlar
Bilinçlerini çıkarıp
Güzel bir uykuya daldılar.
Çok nadir bir an yaşandı
Ve ben beyazlar içindeydim.*

Pay/Da

İlkay Coşkun

Resimleme: Nursen Karataş

Nursen/20 şm/20

Pay

okyanusta su damla
hakkın almalıkmiş

aşkın tek busesiyle
nûş edip dolduğuna

kehkeşan içre hücrelerin
sevgi üzerine doğduğuna

hakikat serinliğinde beslenip
gönül mülküne konduğuna

şekle bakınk olsa da
görmenin kalpten olduğuna

handır, barktır gelip geçene
bu sözü yor n'olduğuna

Pay/Da

kimisinin y/aşama dediğine
biz taşıma diyoruz vesselam

Hummalı Bir Şiir

Celaleddin Ceyhan

Resimleme: Nursen Karataş

Hummalı bir rüyaydı sözlerin
Seninle sessizlik veba oluyordu
Avuntu kokuyordu gözlerin
Konuştukça, sükût heba oluyordu

Bir ikinci ezanı gidiyordun içimden
Kervan dolusu sebep okunuyordu yüzünden
İncecik bir dua tutup okudum içimden
Kuşlara takılıp gitti dilimden

İç çekerek yakmıştım son sigaramı
Dağlamıştım ruhumdan geçen ızdırabımı
Uzun ince bir boşluk biçiyordu içimi
Dalıp dalıp unutmak istedim âlemi

Delik bir kazan gibi içim eksiltiyordu seni
Tam teşekkürü bir mutsuzluk içinde
Toplayıp çarpıp bölüyordun beni
Sağlamıyordu, duamdan çıkarıp attım seni

Zeytinyağı

YAŞAM | Tülin Sarı - Şehir Plancısı

Merhaba Gökmavi okurları, ben ne bir zeytin üreticisi ne de bir zeytinyağı tadım uzmanıyım. Konu hakkında araştırma yapmadan önce benim zihnimde de zeytinyağı konusunda sorular vardı. “Hangi tip zeytinyağı güvenilir?”, “Zeytinyağı türleri arasındaki farklar nelerdir?” gibi sorulardan yola çıkarak yaptığım araştırmayı sizlerle bir anne ve bir tüketici olarak paylaşmak istedim.

Zeytinyağı Nedir?

Uzmanlara göre mutfakta kullanılan yağların en sağlıklı "zeytinyağı"dır. Zeytinyağı, zeytinden elde edilen doğal bir yağdır. Zeytin ağacının meyvesinin hiçbir kimyasal işleme maruz kalmadan sıkılarak, oda sıcaklığında sıvı olarak tüketilebilen sarımtırak veya yeşilimsi bir yağdır.

Zeytinyağının kalitesini; üretildiği zeytinin türü, zeytinin yetiştiği bölgesi, üretim yılı ve sıkma yöntemi etkiler. Genel olarak zeytinyağı; yağ asitleri, uçucu bileşenler, suda eriyen bileşenler, vitaminler ve mikroskobik zeytin parçacıklarından oluşan karmaşık bir bileşendir.

Bir çorba kaşığı zeytinyağında; E vitamini. (1.94mg) K vitamini. (8.1 mg) Doymuş yağ. (20.4 gr) Doymamış yağ. (1.9 gr) 119 kalori bulunur.

Zeytinyağı Türleri

Üç türlü zeytinyağı vardır;

1. Doğal Zeytinyağı: Uygun bir sıcaklıkta, mekanik ve fiziksel işlemler uygulanarak zeytin ağacı meyvesinden doğal özelliklerini değiştirmeden elde edilen yağdır.

Doğal zeytinyağı iki grupta incelenir;

a) Ekstra Doğal Sızma Zeytinyağı (Extra Virgin Olive Oil): Kokusu ve tadında kusur olmayan, doğrudan tüketime uygun serbest asitlik derecesi (oleik (tekli doymamış asit) asit cinsinde) 100 gramda 0.8 (%1) fazla olmayan en iyi kalite zeytinyağıdır.

Özellikle çiğ olarak tüketilir. Erken hasat soğuk sıklmasıyla elde edilir. Zeytinin doğal özelliğine, dışarıdan herhangi bir kimyasal işlem uygulanmaz. Bu yağlar meyvemsidir. Yani tadında ve kokusunda zeytinin cinsine göre, badem, çağla, taze kesilmiş çimen, enginar gibi aromalar hissedilebilir. Salatalarda, kızartmalarda, soslarda, kahvaltıda, sebze ve balık yemeklerinde kullanılır.

b) Doğal Birinci Zeytinyağı (Virgin Olive Oil): Serbest yağ asitliği (oleik asit cinsinden) 100 gramda 2.0 (%2) gramdan fazla olmayan natürel zeytinyağıdır. İlk sıkımdan sonra ve genellikle sıcak su kullanılarak elde edilir. Çiğ tüketilmesi önerilir. Sızmaya oranla daha yoğun bir tat içerir.

2- Rafine Zeytinyağı (Refined Olive Oil): Serbest asitlik derecesi (oleik asit cinsinden) her 100 gramda 1.0 gramdan fazla olmayan zeytinyağıdır. İşlem görmüş yağlardır. Rafine edilmiş demek , yağın temelinde bulunan kusurların sonradan çıkarılmış olması demektir. Yağı çıkarmak için kimyasal çözücüler kullanılmamış ancak diğer bazı kimyasallar ve filtreler kullanılarak rafine edilmiştir. Moleküler yapısı değişmiş ve gıda değeri azalmış olduğundan sağlık açısından pek uygun görülmemiştir. Bu nedenle bir miktar sızma zeytinyağı ile karıştırılarak yitirdiği biyolojik özellikleri yeniden kazandırılır. Bu

yağlar doğrudan tüketime uygun değildir, ağızda yağlı bir his bırakır. Fakat hafiftirler bu nedenle kızartmalarda, pasta , böreklerde kullanılabilir.

3- Riviera Zeytinyağı (Olive Oil): Rafine zeytinyağına belirli oranlarda (%5-%20) natürel zeytinyağlarının karıştırılması ile elde edilir. Serbest yağ asitliği her 100 gramda 1.0 fazla olmayan zeytinyağıdır. Rengi ve aroması sızma zeytinyağına göre daha açıktır. Her türlü soğuk, sıcak yemeklerde ve kızartmalarda kullanılabilir.

Neden Zeytinyağı Yemeliyiz?

%100 doğal meyve suyudur.

Oleik asitte yoğun yağ asitidir. Doymamış bir asittir.

Bağışıklık sistemini kuvvetlendirir.

Antioksidan olan E vitamini içerir, cildi besler ve canlandırır.

Kilo vermeye yardımcı olur.

Kandaki iyi kolesterol seviyesini artırır, kötü kolesterol seviyesini düşürür.

Sindirimi rahatlatır.

Kandaki glikoz düzeyini düşürür.

Kansere karşı korumada etkilidir.

Kızartmak için en iyi yağdır.

Görüldüğü üzere, zeytinyağı çok sayıda faydalı madde içerir ve sağlık açısından çok faydalıdır. Diğer yağ alternatifleri arasında en sağlıklı zeytinyağıdır. Sızma zeytinyağı üretmek için kullanılan doğal yöntemlerle zeytinin içerisindeki tüm besinler ve antioksidanlar korunmuş olur. Böylece diyebiliriz ki doğal sızma zeytinyağı harika bir antioksidandır. Rafine edilmiş zeytinyağları ise içerisindeki besinlerden ve antioksidanlardan arındırılmıştır. Bu nedenle doğru ürün tercih etmek önemlidir.

Son olarak zeytinyağı kullanımını için önemli bir konu olan ürünün doğru ambalajlanmasını hatırlatmak isterim. Ambalajlama ve saklama koşulları zeytinyağının kalitesini etkiler. Plastik ambalaja zeytinyağı konmamalıdır. Plastikteki kanserojen madde dioxin ile yağdaki bileşenlerin etkileşimi ile zehirli madde yağa karışabilir. Zeytinyağı için en iyi ambalaj teneke veya hava almayan koyu renkli camdır.

En Yaygın 5 Beslenme Hatası

YAŞAM | Buse Doğan - Diyetisyen

Resimleme: Kübra Karataş

1- "Aç Kalarak Zayıflayabilirim!" | Uzun süreli açlık sonrası vücut bu durumu kıtlık olarak algılayarak beyine sinyal gönderir. Gelen besinlerin yağ olarak depo edilmesi sağlanır. Çünkü az besin alımı sonrası beyin vücuda daha az besin gireceğini düşünerek depolama işlemi gerçekleştirir. Bu açlık durumunda ise tartıda görülen eksiler yalnızca vücudunuzda bulunan su ve kaslarınız olacaktır. Gözle görülür bir inceltme sağlanmayacaktır.

2- "Diyette Ekmek Tüketilmez" | Maalesef sağlıklı beslendiğini düşünen çoğu kişi ekmeği hayatından çıkartmaya hazır. Aslında yapılması gereken; kan şekeri ritmini bozan basit karbonhidratların (beyaz ekmeğe, pirinç) beslenme programından uzaklaştırılmasıdır. Posa içeriği yüksek olan tam tahıllı ekmekler, sindirim sistemini düzenleyerek hem tokluk hissi sağlayacak hem de günlük enerji alımına destek olacaktır.

3- "Tek Öğün Beslenerek Kilo Verebilirim" | Atlanan her öğün sizi bir sonraki öğünde daha fazla yemek yemeye iter. Hem gereğinden fazla kalori alımı sağlarsınız hem de sağlıksız atıştırmalıkları tercih etme isteğiniz artar. Çünkü vücut düşük olan kan şekeri hızla yükseltmek isteyecek, şeker ve şekerli besinlere olan yöneliminizi arttıracaktır. Dolayısıyla esas olan, öğün sayısını azaltmak değil, öğünde tüketilenleri dengeli hale getirmektir. Tek öğün beslenerek daha az kalori almanız sizi zayıflatmaz aksine metabolizmanızı yavaşlatarak kilo vermenize engel olur.

3- "Sabahları Limonlu Su İçmek Zayıflatır!" | Limonlu su, asidik bir içecektir. Aç karnına tüketimi mide ekşimesine yol açabilir veya fark etmediğiniz halde var olan durumu tetikleyerek midede şiddetli ağrı, sancı, yanma meydana getirebilir. Ayrıca hipotansiyon problemi yaşayanlarda tansiyonu daha da düşürerek kişiye halsizlik hissi verebilir. Tüm bunların yanında zayıflatıcı bir etkisi de yoktur.

4- "Light" Ürünleri İstedğim Kadar Tüketebilirim! | Bir yiyeceğin sağlıklı olması, onun sınırsız yenilebileceği anlamına gelmez. Her yiyeceğin ve içeceğin kalorisi olduğu gibi "light" ürünlerin de bir kalorisi vardır ve porsiyon kontrolü şarttır. Fazladan yapılan tüketimlerin vücutta yağ depolarını arttıracığı unutulmamalıdır.

5- "Tek Tip Diyetler İle Kilo Verebilirim!" | Çorba diyeti, lahana diyeti, protein diyeti... Yeterli ve dengeli beslenme insan sağlığının temelini oluşturur. Yalnız karbonhidrat, yağ ve proteinden oluşan tek tip beslenme programları vücut sağlığı için yeterli olmaz. Tek tip beslenme sağlıklı kilo kaybına neden olmadığı gibi besin çeşitliliği sağlanmadığından vücutta bir takım vitamin-mineral eksiklikleri de meydana gelebilir.

Sağlıklı kilo kaybı ve bedeninize en uygun kilonun kalıcı olması için; uygulanacak beslenme programları her zaman bireye özgü olmalıdır. Kişinin yaşı, cinsiyeti, boyu, kilosu, sağlık durumu ve yaşam şekli; beslenme planlanması için gerekli en temel ve ayırıcı faktörlerdendir.

Unutmayın ki; yeterli ve dengeli beslenmediğiniz sürece kalıcı sağlık elde edemezsiniz.

Instagram: [dyt.busedogan](https://www.instagram.com/dyt.busedogan)
dyt.busedogann@gmail.com

Kendin İçin Hareket Et!

YAŞAM | Hasan Basri Işık -Fizyoterapist

Nedir bunun önemi peki?

İnsan vücudu; kendini yenileme, onarma özelliğinde olan muazzam bir yapıya sahiptir. Egzersizle kan dolaşımını normal seviyelerde tutabilirsiniz ve doku beslenmelerini, kalp ritminizi daha düzenli hale getirebilirsiniz. Egzersiz sayesinde güçsüz kalan kas gruplarınızı güçlendirerek, bundan dolayı çektiğiniz ağrı problemlerini geride bırakabilirsiniz.

Kas spazmları; kaslarımızın normal kasılıp gevşeme mekanizmasındaki aksaklıklar sonucu karşımıza çıkan ve sıkça yaşayabildiğimiz problemlerdir. Önemsemediğimiz küçük spazmlar, ciddi bir sorun haline gelebilir ve hayat standartlarımızı kötü etkileyebilir. Düzenli egzersizle aktif halde tuttuğumuz kas gruplarımızda kas spazmı oluşumu ihtimalini de düşürebileceğimizin bilincinde olalım.

Egzersiz, vücudun hormon salınımının da düzenli hale gelmesine yardımcıdır. "Dopamin" hormonu beyinden doğal olarak salgılanan mutluluk verici, özgüveni artıran çok önemli yere sahip bir hormondur. Keyif veren aktivitelere yanıt olarak vücuttaki oranı artar. Bir başka ifadeyle beynin kendine verdiği bir ödüldür. Ve düzenli egzersizle bu ödülün salgılanmasını ciddi oranda arttıracığımızı bilmeliyiz. Aynı şekilde "serotonin" hormonu salınımının da egzersizle artış gösterdiği yapılan araştırmalar sonucu belirlenmiştir. Serotonin hormonu yine kendimizi iyi hissettiren, sinir iletiminde ve sindirim sisteminde önemli bir rol üstlenen, değer vermemiz gereken bir hormondur.

"Ben zaten gün içinde hep yürüyorum, hep ayakta'yım", "Bütün gün çalışıyoruz egzersiz yapıyoruz zaten" gibi düşüncelerle düzenli egzersizden uzaklaşanlarımız da var.

Unutmayalım;

Düzensiz olan hareketler egzersiz değildir. Bunları belirli bir düzene oturttuğumuz takdirde almamız gereken verimi almaya başlarız.

Düzenli egzersizin kişiye özel olması gerekir be bu egzersiz düzenini sağlarken, sizi en doğru şekilde değerlendirecek olan fizyoterapistinizin ve hekiminizin yönlendirmelerinin dışına çıkmamak da bir o kadar önemli.

O zaman "işleyen demir paslanmaz." sözüyle de yola çıkarak kolları sıvayalım ve vücudumuzun bizden beklediği hareket ihtiyacını karşılayalım. Bol hareketli, düzenli, sağlıklı günleriniz olsun.

Resimleme: Kübra Karataş

Uzmanlar "**Hareket et!**" diyor. Biz de; "**Hareket etmem lazım!**" diyoruz. Ama gerekli önemi bir türlü veremiyoruz. Kendimizi günlük hayatın monotonluğuna kaptırmaya çok yatkınız. Ama küçük ve basit kimi egzersizleri yapmanın; sizi bu monotonluktan kurtulabileceği gibi hiç ummadığınız kadar da sağlığınıza iyi geleceğini biliyor muydunuz?

Egzersiz ne demek?

Vücudumuzu birçok yönden aktif hale getirdiğimiz, **belirli bir plana göre, düzenli olarak devam eden vücut hareketlerine, egzersiz** denir.

Faselis'te **Hay Bin Yakzân**'la Yürümek

GEZİ & KİTAP | Ayşegül Temizer

“2700 yıl parmaklarımın ucunda, bir kısmı denizin dibinde kuma gömülmüş bir kısmı ise göğe doğru yükseliyor hâlâ...” İnsan, iki bin yedi yüz yıllık antik şehir Faselis'in su kemerlerine, taşlarına bakarken bunları düşünüyor. Büyük İskender, otuz sekiz yıllık yaşamının bir kısmını burada geçirmiş.

Şehir, milattan önce yedinci yüzyılda kurulmuş. Şehir halkı Akdeniz'de kütük ticareti yaparmış. Sürekli korsan saldırısına maruz kalan halk aç gözlülüğü ile bilinirmiş. Anlayacağınız binlerce yıllık mesele; doyumsuzluk ve aç gözlülük. Şehirde hâlâ bulunamamış bir tapınak var. Hamam, tiyatro kalıntısı, agorası ve mükemmel doğasıyla tarihin anıt mezarı gibi. Gece göz kapaklarıma inen yorgunlukla beraber muhteşem bir hayal ziyafeti Faselis. Tabii ki; benim gibi hayalperestler için...

“Muhakkak ki anahtar olan şey tefekkürdür. Mütefekkir insan, gerçeği ararken gündüzlerini, gerçeğin dünyasını incelemek ve bu dünyanın deneysel köklerinin ucundan, birbirinden uzaklaşıp giden sürgünlerine, mantıklı ihtimallerin dallarına kadar izlemek ile geçirir; geceleri ise gözlerinin yakaladığı küçük gerçeklerle dinlendirir, onların değerini araştırır ve sessizce bunları kutlar.”

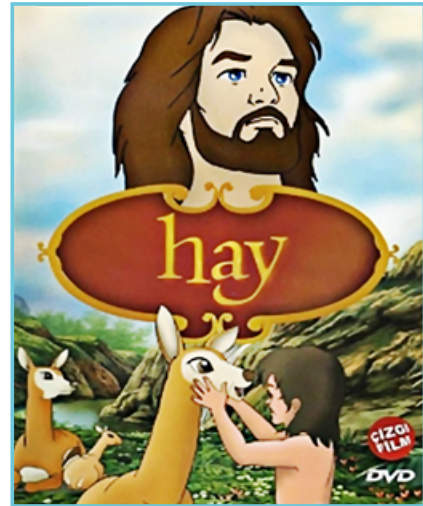
Faselis'in cam gibi sularında yüzüp denizin dibindeki balıklara baktığım günün gecesi Farabi'nin bu sözünü düşündüm. Aklıma; ilk önce Tufeyl'in sonra da İbn Sina'nın yazdığı ilk robinsonat ıssız ada romanı olan “Hayy İbn Yakzan Ruhun Uyanışı” geldi.

Yarımadada berrak suların, çam ağaçlarının arasında üç koy... Seç birini at kendini Akdeniz'in sularına, tıpkı binlerce yıl öncesi kemiği toz olmuş Faselis sakinlerinin yaptığı gibi. Ne balık, ne su ne de insan kazık çakıyor bu dünyaya, Faselis'in su kemerleri bile bir gün zamana yenik düşüp, karışıp gidecek Akdeniz'in tuzlu sularına...

Arapça “Hay” kelimesi “yaşayan, canlı” manasına gelir. Hay, henüz bebekken adaya düşmüş ve onu bir ceylan emzirip büyütüştür. Hay, Ceylan’ın ölümü ile ilk olarak yaşam ve ölüm kavramıyla tanışır. Doğada bir başına kalan Hay, temel ihtiyaçlarını karşılamayı, doğada yalnız yaşamayı öğrenir. Adada bir başına büyüyen, yaşamı sorgulama fırsatı yakalayan Hay, düşünerek ve doğayı izleyerek Allah’ı bulur. Eserin bu bölümü, Kur’an’da bahsi geçen Hz. İbrahim’in tek Tanrı’yı arayış kıssasından motifler taşır. Hay’ın ada yaşantısında Kur’an’da geçen bir çok peygamberin kıssasına atıfta bulunan motifler taşır.

Filozof doğmuş bir adam, hiçbir öğrenim görmeden, aklı, deneyimleri ve doğanın esinleriyle yeni Platoncu doktrine rahatlıkla ulaşabilir.”der,İbn Sina okuyanların hemen anımsayacağı, okumayanların ise merak edeceği bu dünya çapındaki eser, ilk felsefi roman özelliğini taşır. Bundan sekiz yüz yıl önce ilk olarak Tufeyl tarafından yazılan eser, küçük bir bebekken ıssız adaya düşen Hay’ın doğaya ve hayvanlara bakarak anlam arayışını ve sonuçta Tanrı’yı buluşunun öyküsüdür. Eser Salaman ve Absal adlı halk hikayesinden ilhamla yazılmıştır.

Meraklısına Not: Hay Bin Yakzan’ın animasyon çizgi filmi mevcut. Çocukken tesadüf eseri izlediğim animasyonun fakültede yazarıyla; Tufeyl ve İbn Sina’nın metinleriyle karşılaşmak beni mutlu etmişti.

Haşim Vatandaş’ın yaptığı animasyon çizgi filmi yetişkinler ve çocuklar izleyebilir. Eser, Yapı Kredi Yayınları tarafından hem Tufeyl’in ve İbn Sina’nın metinleri ile hem de eserle ilgili bir kaç bilimsel makale ile yayınlamış. Dünya edebiyatında ilk fabl ve ada romanı örneği olan bu alegorik eseri incelemenizi tavsiye ediyorum.İyi okumalar iyi seyirler...

N e ş e t E r t a ş

1 9 3 8 - 2 5 E y l ü l 2 0 1 2

K ı r ş e h i r - İ z m i r

Hep sen mi ağladın hep sen mi yandın
Ben de gülemedim yalan dünyada
Sen beni gönlünce mutlu mu sandın
Ömrümü boş yere çalan dünyada.

- Ah Yalan Dünya -